

OVER DE ATLANTISCHE OCEAAN

ZEILEN VAN SPANJE TOT BRAZILIE

Solliciteren voor hartchirurg 4
ZIJN WE NIET BANG VOOR HET ONBEKENDE? ■■■

Laat het maar gebeuren 8
HOE FLEXIBEL MOETEN WE ZIJN? ■■

Droomboot 9
HOE ZIJN WE ZO ZEKER DAT ALLES LUKT? ■■

Lina ■ 10

Nieuwe ouders 14
IS HET NIET MOEILIK OM ONS ALTIJD AAN TE PASSEN? ■■

De zeezieke overtocht 18
HOE IS HET LEVEN MIDDEN OP DE OCEAAN?

Dieter ■ 23

De emmer is gevuld 26
WAT BETEKENT VRIJHEID VOOR ONS?

Rohey ■ 31

Ieder zijn eigen weg 32
WAT MAAKT EEN RELATIE STERK? ■■

Gevangen op de Atlantische Oceaan 34 ■■

Solliciteren voor hartchirurg

Les

ZIJN WE NIET BANG VOOR HET ONBEKENDE?

Porto is onze eerste bestemming om een zeilboot te zoeken, maar we hebben we geen idee wat te doen. Mensen die we over ons plan vertellen, verschillen nogal van mening. Van 'gestoord, jullie liever dan ik' tot 'kan dat echt? Dat is het gaafste idee dat er is'. Ingepakt tegen de regen wandelen we eind november langs de kade van de Douro rivier. De jachthaven lijkt ons een logische plek om de zoektocht te beginnen. Onwennig stappen we het receptiegebouw van de luxe jachthaven binnen en even snel zijn we weer buiten. Er liggen tweehonderd zeilboten in de haven dus eentje zal wel de oceaan overgaan, denken we. De vrouw denkt daar anders over. 'Al deze boten overwinteren in de haven. Zeilers die oversteken zijn al lang weg' knikt ze vriendelijk. Een benauwend gevoel overvalt ons. 'Oei, zijn we te laat? Hoe lang duurt dat seizoen eigenlijk?' We weten helemaal niets over het zeilen en voelen ons een beetje naïef. Een lichte angst en onzekerheid overvalt ons.

Van Porto verplaatsen we onze zoektocht naar het zuiden van Spanje, maar ook daar verwijzen ze ons door. We moeten naar Gran Canaria, dat is de hotspot voor zeilers die de oceaan oversteken. Het grote seizoen start in december dus we zijn precies op tijd. Met wat beter opzoekwerk hadden we dit op voorhand kunnen weten, maar het zeilen was twee maanden geleden slechts een wild idee. We lazen ergens dat het kon en dat gaf ons voldoende vertrouwen. Het hoe en wat schoven we ver vooruit. We nemen de ferry in het zuiden van Spanje en staan ineens te midden van het zeilersparadijs in Gran Canaria. Het is Europa, maar op de kaart ligt het naast Afrika, zo ver zuidelijk zijn we plots. We zijn gespannen. We weten niets over het zeilen, de zeilwereld en een Atlantische oversteek. Waar beginnen we? Wat kunnen we vragen? Hoe werkt het zoeken? Is dit niet dom? We zouden even goed kunnen solliciteren voor hartchirurg, daar weten we evenveel van.

Hoewel de winter bijna begint, is het vijftientig graden en lopen we in T-shirt en teenslippers. Onze fietskleding zit onder in de tas en in plaats daarvan dragen we onze netste kleren en stappen met de zonnebril de haven in. Een zeilwereld bestaat uit witte polo's en zonnebrillen, dat is in ieder geval wat wij denken. Het is maandagoch-

tend en gezellig druk in de haven. Er is een grote straat met aan één zijde alle zeilwinkels, cafés en restaurants. Daar loopt een bijzondere mix van jong en oud, van hip en ouderwets, van witte polo's en gescheurde T-shirts. Ons beeld van de exclusieve zeilwereld mag in de prullenbak. Aan de andere kant van de straat liggen de steigers, geletterd van A tot en met Y. Voor iedere steiger staat een stevige stalen poort die alleen met een wit pasje open kan. Als we de kapiteins willen spreken, zullen we aan de andere kant van de poort moeten zijn.

'Mogen we er wel op? Zouden ze boos worden als we stiekem naar binnen glippen?' vraagt Olivier hardop.

'Hoe zouden de andere zoekers het doen? Laten we eerst een rondje lopen door de haven' stelt Zoë voor. We wandelen langs een etalage van een winkel, volgeplakt met advertenties.

'Dat is onze concurrentie. Dat zijn er nogal wat,' zegt Olivier 'november 2015, januari 2016, deze zijn allemaal oud, november 2016, hier zijn de nieuwere'.

Ongeveer driekwart van de advertenties lijkt gedateerd. We tellen zo'n vijftien blaadjes met huidige zoekers, sommige met veel ervaring, anderen net zoals wij. Eén ding hebben ze allemaal gemeen, de titel 'crew available'.

'Hier! Nog een fietser! Eentje van vorig jaar' roept Zoë. 'Echt? Dan zijn we toch niet de enige die zo gek zijn. Dan lukt het ons ook!'

'Waar beginnen we?' vraagt Zoë. We lopen langs de stalen poorten in de hoop dat er wat leven op de steigers is.

'Die man ziet er uit als een echte Nederlander. Aan jou de eer' lacht Olivier, opgelucht dat hij niet de spits moet afbijten. We lopen naar de poort als Zoë al roept 'jullie zijn vast Nederlanders. Mogen we iets vragen'. Ze zijn niet echt geïnteresseerd en hebben in eerste instantie geen zin in een gesprek, maar Zoë haar enthousiaste glimlach overtuigt ze. Ze staan naast de boot van Raymon, een prachtige rode zeilboot met kleine raampjes en een lange punt, boegspriet verbeteren ze ons snel. Raymon zeilt de wereld over met zijn vrouw en hun tweeling van acht. Over een paar dagen vertrekken ze naar de Caraïben. Zijn vrouw kijkt er niet naar uit want die is altijd zeeziek, fluistert hij ons in. Aha, dus ook zeilers hebben last van zeeziekte, leren we. →

Tip

ZO OVERKOM JE ANGST VOOR AVONTUUR:

1. Wees bewust van je angst en probeer deze te beschrijven. Zoë heeft alleen gereisd, ze is ervaren in het buitenleven, makkelijk in sociale omgang en kan een plan maken. Toch heeft ze een angst om alleen in de verlatenheid te zijn. Ze is bang om te verdwalen en te slapen in een onbekende omgeving waar niemand anders maar zijzelf is.
2. Werk aan kennis: Lees over je angsten en praat met mensen die ervaring hebben.
3. Werk aan ervaring. Zoë neemt tijdens het hardlopen soms een onbekende weg en leert dat ze uiteindelijk wel thuiskomt.
4. Prik een datum in je agenda om op avontuur te gaan. Om je angst te overwinnen, moet je zelf ervaren dat het wel meevalt, maar daarvoor moet je het wel doen.

'Jullie zijn vast op zoek naar een zeilboot' zegt John. Hij is het toonbeeld van een echte Nederlander. Groot, blonde krullen, blauwe ogen en een brede glimlach die je tot aan de andere kant van de steiger ziet. 'Jullie zijn niet de enigen hoor. We worden er zelfs een beetje moe van' zucht John en hij zoekt de bevestiging van Raymon. 'Maar wel leuk dat het een keer Nederlanders zijn. Hebben jullie een beetje ervaring met het zeilen?' vervolgt hij.

'Nee, we weten helemaal niets' vertellen we, hopen dat ze niet in lachen uitbarsten.

'En jij John, wanneer vertrek jij?' vraagt Zoë heel direct.

'Oh nee, wij gaan niet' en ik denk er niet aan om ooit een lifter mee te nemen, wil hij eigenlijk zeggen.

John en Raymon leren ons heel veel. Moeilijk is dat niet want alles wat ze vertellen over het zeilen is nieuw. Hoe meer vragen we stellen, hoe meer interesse er komt. Ze vertellen dat de boten die de oversteek maken bijna allemaal op de steigers Q tot T liggen.

'Willen jullie even binnen kijken?' vraagt Raymon.

We hebben nog nooit een zeilboot aan de binnenkant gezien dus de boot van Raymon is vanaf nu de referentie voor alles wat we hierna zullen zien. Moeten we het klein of groot vinden, vragen we ons af. Langs de buitenkant verwachten we niet veel dus daarom lijkt het ruim, maar om er met vier te wonen, is het heel erg klein. Er zijn vier bedden, een mini badkamer, een keuken met een oven op gas en voor de rest heel veel vakjes en kastjes volgepropt met van alles en nog wat. Ons zelfvertrouwen is dubbel zo groot na het eerste sollicitatiegesprek. Glunderend lopen we naar de volgende steiger en wachten voor de poort.

Solliciteren is niet makkelijk. Twee fietsers die zonder enige ervaring de oceaan willen overzeilen en het liefst met de fietsen aan boord. Het fietsen was nooit een doel, slechts een vervoerswijze om mee te starten. Na vierduizend kilometer zijn we enorm gehecht aan de fietsen. Ze zijn ons belangrijkste en meest waardevolle bezit, onze vrijheid. Ze gaan kost wat kost mee naar de overkant. Gelukkig hebben we een aantal eigenschappen in ons voordeel. We spreken redelijk wat talen, zijn sportief en gewend aan een zuinig leventje met weinig materiaal. Geleidelijk onderscheiden we de zoekers van de kapiteins en observeren we hun strategie. Sommigen lopen rond met een grote gitaar en spelen liedjes voor de poort van

een steiger in de hoop dat een eenzame kapitein wel wat zeemansliederen wil horen tijdens een overtocht. Anderen lopen rond met een kartonnen bord waarop hun bestemming staat, bij sommigen Kaapverdië, bij anderen de Caraïben. Nog anderen beproeven hun geluk in de Sailors Bar, de populairste zeemansbar tegenover steiger L. Het is een van de weinige plaatsen in de haven met internet dus alle schippers komen er wel even langs. Wij kiezen voor het persoonlijke contact en wachten steeds bij de poort totdat iemand ons binnen laat. Daar spreken we iedere kapitein aan die we zien.

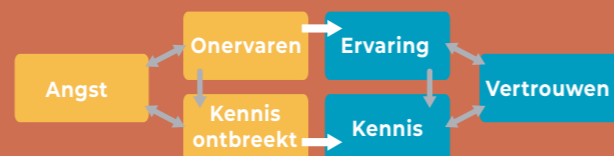
De zeilwereld leert ons dat we geen ervaring nodig hebben om het te proberen. Onze kennis wordt aangescherpt en onze ervaring groeit met de dag. Toch blijven we bang voor één ding: wat als het enorm gaat stormen en er hoge golven of tornado's zijn? Kapseizen of zinken we dan midden op zee? We vragen onze nieuwe vrienden om advies. Lachend reageren ze op onze bange vraag.

'Niet-zeilers zijn altijd bang voor storm. Een boot is gemaakt om op zee te zijn. Mocht het toch zo zijn dat je in een grote storm terecht komt, haal je de zeilen in, ga je naar binnen en sluit je de kajuit goed af. Het echte gevaar op een lange overtocht zijn zeeziekte en samenleven aan boord.'

We halen opgelucht adem. Niet wetend dat op een dag de twee nieuwe gevaren waarheid worden.

Wat wij leerden

Angst ontstaat als we niet weten wat er komt en we het gevoel hebben dat we geen controle hebben over wat er komen gaat. We leren dat de remedie voor angst ligt in zijn tegenpool: vertrouwen. Door kennis te verzamelen en ervaring op te bouwen, krijgen we vertrouwen. Zoë tekende dit schemaatje eens uit in haar notitieboekje:

Laat het maar gebeuren

Les

HOE FLEXIBEL MOETEN WE ZIJN?

Een week geleden ontmoetten we Jean Marie op de ferry naar Las Palmas. Jean Marie is een Zwitser, maar hij woont al dertig jaar in Gran Canaria. Zijn gezicht oogt wat bleekjes en een grote pet bedekt zijn hoofd. Onder de pet schuilt een grijze stoppelbaard en twee heldere pretoogjes. Jean Marie is zeiler en hij kent heel de zeilwereld in Las Palmas. Hij is dolenthousiast over onze zeilplannen en wil ons helpen. We krijgen zijn telefoonnummer en spreken later die week af in de haven.

‘Zaterdagochtend om elf uur staan we in de haven. Dan laden we de fietsen in mijn jeep en rijden we naar ons huis’ zegt Rafaël plots. We zitten aan een tafeltje met Rafaël en Jean Marie in de Varadero Club, de private zeilclub in de haven. Rafaël is een vriend van Jean Marie en net als hem geen oorspronkelijke eilandbewoner. Hij komt uit het Baskenland ‘waar mensen nog echt hard werken’ herhaalt hij steeds.

We knikken braaf ‘ja’, voordat we een idee hebben wat we gaan doen. In ons hoofd protesteert de onzekerheid. Waar slapen we dan zaterdagavond? Waarom moeten de fietsen mee? Wat als we ver van de haven terechtkomen? Iedere dag dat we niet zoeken, missen we misschien een boot? Gaat Jean Marie ook mee?

Zaterdagochtend staan we om elf uur in de haven. We wachten voor de Varadero club en weten niet of we kunnen rekenen op de Zwitserse precisie of het Spaanse mañana. Een half uur later parkeren Rafael en zijn vrouw Rosie hun jeep. We laden de fietsen in en we laten ons meenemen. We hebben nog steeds geen idee wat we gaan doen. We zien dat Jean Marie en zijn vrouw Lina achter ons aan rijden. Het huisje ligt boven in de bergen midden in de groene natuur. Het is er koud en vochtig, maar binnen verwarmt een open haard het gezellige huisje. Op tafel verschijnen worst en kaas, terwijl we proberen de Spaanse conversaties te volgen. Tussendoor kijken we elkaar lachend aan en realiseren ons maar half wat er gebeurt. Plots staan Lina en Jean Marie op en vertrekken naar huis. Gaan we mee? Of blijven wij hier? Blijkbaar blijven we hier en slapen in het huisje vannacht. Er is maar één bed dus we begrijpen het niet zo goed. Toch ziet het er niet naar uit dat Raphael en Rosie ons terugbrengen naar de stad dus misschien slapen wij wel in het

bed en gaan zij terug naar huis? Het is voor ons een serieuze oefening om onze structuur met duidelijkheid en planning los te laten. Ons Spaans is nog steeds erg *basico* wat het moeilijk maakt om alles te begrijpen en duidelijk te vragen wat de plannen zijn. Bovendien willen we niet opdringerig zijn dus we laten het gebeuren. We moeten vertrouwen op de situatie en een goede afloop. Jean Marie zegt snel ‘tot morgen’ als hij de deur dichttrekt. We zien elkaar dus morgen weer, maar waar?

Na een comfortabele nacht op een matras op de grond zitten we aan tafel voor een zeilcursus van Rafael. We leren knopen leggen, de theorie van het zeilen tegen de wind en we leren alle zeiltermen in het Spaans. ‘s Middags vertrekken we terug naar de haven in Las Palmas. De fietsen verhuizen van de jeep naar de kleine vrachtwagen van de frisdrankfabriek van Jean Marie en we gaan op weg naar het volgende huis.

‘Laat het maar gebeuren’ zegt Olivier tegen Zoë die conclusies probeert te trekken. We rijden naar een klein dorpje en draaien uiteindelijk af op een onverharde weg die eindigt bij een prachtig huis met zicht op de oceaan. Links is een klein veld met sinaasappelbomen en achter het huis ligt een groot zwembad, naast de feestruimte met een grote Zwitserse vlag. Dochter Karla is al een tijdje uit huis dus we krijgen haar kamer voor een nacht. Een nacht worden er al snel twee en drie.

‘Vamos chicos?’ zegt Lina steeds weer en we stappen in de auto op weg naar bestemming onbekend. Ze nemen ons overal mee naar toe, al hebben we nooit een idee wat we gaan doen. We bezoeken dorpjes, gaan uiteten en zitten plots in de studio van de lokale radio voor een interview in het Spaans. We laten ons meeslepen in het ritme van onze nieuwe familie. De onzekerheid op zaterdagochtend lijkt al een eeuwigheid geleden. Hoe anders zou het zijn als we onze eigen structuur en planning halsstarrig hadden vastgehouden. Waar zaten we dan op dit moment?

Wat wij leerden

We hoeven niet altijd een plan te hebben. Soms moeten we gewoon ademen, vertrouwen, loslaten en zien wat er komt.

Droomboot

Les

HOE ZIJN WE ZO ZEKER DAT ALLES LUKT?

Onze dagen krijgen een aangename routine. 's Ochtends staat Olivier als eerste op en perst verse fruitsap van de sinaasappelen uit de tuin van Jean Marie. Als de rest uit bed komt, staat het ontbijt klaar en vragen Jean Marie en Lina welke afspraken we hebben die dag. Zij gaan naar de fabriek en wij wederom op sollicitatie. Na het ontbijt wandelen wij naar de bushalte, tweehonderd meter lager aan de snelweg langs de oceaan. We zorgen dat we er verzorgd uitzien met gewassen kleren en geschoren baard.

Net voordat we de trappen naar de haven afdalen, pepen we onszelf op. 'Vandaag vinden we een lift!' We houden exact bij welke boten nieuw zijn en wie we gesproken hebben want John verklapte ons dat hij er een hekel aan heeft als er iemand voor de derde keer aan zijn boot staat. Al snel staat ons boekje vol met namen, tips, contactgegevens en nieuwe afspraken. Onze eigen eisen zijn best streng. We willen een boot die is uitgerust met het nodige veiligheidsmateriaal en we willen de taal kunnen spreken aan boord. De kapitein moet ervaren zijn, het liefst rookt hij niet en we willen onze fietsen meenemen. Hiermee sluiten we zelf een groot deel van de zeilboten uit, maar dat risico nemen we erbij.

Soms splitsen we ons op, maar meestal gaan we samen aan de slag. Onze openingszinnen hebben we al tien keer aangepast en na een tijdje zeggen we niet meer dat we zoekers zijn. We kletsen met de kapitein en horen vanzelf of er kansen zijn. Engels is bijna altijd de voertaal, maar soms moeten we ons voorstellen in het Frans, Duits of Spaans. De loopplank is de scheiding tussen de kapitein en ons. Wij staan op de steiger en roepen de kapitein als we beweging zien. Ze komen altijd even dichterbij, maar de loopplank houdt de afstand veilig. Er komen meerdere zoekers langs op een dag en meestal heeft de kapitein een

standaardantwoord klaar. Soms zeggen we niets over het bootliften, maar vragen totaal iets anders. De kapitein kijkt dan verschrikt op en praat met trots over zijn boot of zijn liefdesleven. Af en toe mogen we over het plankje stappen en zijn we welkom op de boot, maar dat is een grote stap want de boot is hun huis, hun vervoer en hun droom.

Dagelijks krijgen we tien keer 'nee' te horen. Een afwijzing accepteren we als normaal en met een glimlach lopen we naar het volgende gesprek. Af en toe zakt onze motivatie en onze energie, terwijl we die net nodig hebben tijdens het solliciteren. Het is de mentale kracht van onze droom tegen de permanente afwijzingen. Een sterke innerlijke 'ja' tegen de steeds terugkerende 'nee'.

[Lees het vervolg van dit hoofdstuk na portrait "Lina" BLZ](#)

Lina

Na een lange dag in de haven wandelen we terug naar de bus. Meestal zijn we zo moe dat we knikkebollend uit het raam naar de surfers op de oceaan staren. We kijken op tegen de wandeling naar boven. Drie kwartier terug langs de bananenplantage, de geit die steeds schrikt, klauteren over het steile zandpad en langs de cactusplanten. Lina wil niet dat we in het donker thuiskomen dus uiterlijk half zeven bellen we aan bij de poort.

'Hoe was de dag?' vraagt Lina steeds.

'Niet zo bijzonder' zeggen we na een, in onze ogen, teleurstellende dag. 'We spraken maar zes boten, maar die hebben geen plaats'.

'Fantastisch, zes nieuwe boten. Que lindo' glimlacht Lina en ze brengt steeds het kleinste sprankeltje hoop naar boven. Siempre positiva, altijd positief, is haar motto.

Lina groeide op in Mexico waar ze carrière maakte in een groot ziekenhuis. In Mexico ligt haar hart, maar toen ze Jean Marie ontmoette, liet ze alles achter. Alleen haar prachtige dochter, Karla, verdwijnt mee in de koffer. In Gran Canaria bouwt ze samen met Jean Marie aan de nieuwe droom. Op een schuine lap grond aan de rand van een klif bouwen ze zelf hun eigen huis, van de eerste tot de laatste steen. De fruitbomen, palmbomen en cactussen planten ze als eerste. Met trots noemt Lina het steeds 'mi casa'.

Om half tien schuiven we aan voor het diner. Zij hebben al warm gegeten tijdens de lunch en wij krijgen de restjes uit de Mexicaanse keuken. Jean Marie mag niet teveel suiker, maar het dessert ontbreekt nooit. Chocolade, appeltaart, gelatine of ijs, er is altijd wat. Als Lina zich even omdraait, graait Jean Marie snel een extra stukje mee en legt een vinger op zijn lippen terwijl Olivier zijn voorbeeld volgt. Voor ons voelt het in het begin vaak

ongemakkelijk om zo ontvangen te worden in hun huis. Het voelt alsof we profiteren, want wat geven wij eigenlijk terug? Wel tien keer vragen we of we iets kunnen bijdragen en wanneer ze willen dat we vertrekken.

'Jullie blijven totdat je een zeilboot vindt en ik hoop dat het drie maanden duurt' lacht Jean Marie als hij stiekem zijn vierde stuk chocolade pakt.

'Jullie zijn een verrijking voor ons leven' voegt Lina er aan toe.

"Ons gezin groeide en ontwikkelde, omdat jullie erin slaagden de harten van ons allemaal binnen te dringen"
- Lina

Lina leert ons liefhebben en houden van iedereen die ons dierbaar is. Toen ze net naar Europa kwam, kon ze niet geloven wat een koude mensen wij Nederlanders zijn. Een zieke vriend of familie is voor haar prioriteit nummer één, terwijl wij alleen even bellen om te horen of ze al beter zijn. Olivier moet een belofte doen aan Lina om minstens eenmaal per dag liefde te laten zien aan Zoë.

'Ik wil iedere dag een foto van een kus' zegt Lina al lachend. Houden van, daar draait het om bij Lina. Als ze eenmaal iemand in haar hart sluit, houdt ze er intens van en ze laat dat heel uitbundig zien. Elke ochtend en avond worden we hartelijk gezoend. Eén, twee, drie of vier hangt af van de dag, maar nul bestaat niet. Zoals Lina het verwoordt 'woorden, gezichten en namen kan je vergeten, de liefde die iemand je geeft, verlies je niet'. Lina en Jean Marie bekommeren zich om ons alsof we hun kinderen zijn. Ze geven ons een bed, een boterham en gezelschap, maar bovenal een enorme dosis liefde en positiviteit. →

DROOMBOOT VERVOLG

De dagen tikken voorbij en langzaam ook de weken. De vele afwijzingen eisen zijn tol. Er vertrekken meer en meer boten, zonder ons. Soms is er een andere zoeker die we plots op een boot zien staan, trots de haven uit-zwaaiend. De vurige wens om zeilend naar de overkant te gaan, blaast ons iedere keer weer nieuwe energie in. 'Dat gaat ons lukken' herhalen we, ook al begint onze onderbuik lichte tegensignalen af te geven. We hebben het gevoel dat we iedere boot kennen en alles al hebben geprobeerd. We zoeken al meer dan een maand en hebben meer dan honderd sollicitaties gedaan.

En dan is daar uit het niets onze droomboot. We kijken met de hele familie naar de optocht van de Driekoningen, een belangrijke feestdag in Spanje. In de menigte herkent Zoë ineens de kapitein. 'Kijk daar! Dat is de Zwitser' fluistert Zoë enthousiast naar Olivier. We zagen ze binnenvaren en zijn onmiddellijk naar steiger T gelopen waar ze aanmeerden. Ze lagen twee weken voor anker buiten de haven en klommen vermoeid van de boot. Het enige waar ze behoefte aan hadden was een voet op het land en geen zoeker die komt bedelen voor een lift. We lieten ze snel met rust.

Het zijn Zwitsers, landgenoten van Jean Marie, dan kan ik ze aan elkaar voorstellen, denkt Zoë die onmiddellijk de koppeling in gang zet. In het enthousiasme vergeet ze dat de één Frans spreekt en de ander Duits. Voor Lina zijn taalbarrières geen belemmering en zonder twijfel nodigt ze het Zwitserse koppel uit voor een lunch zaterdagmiddag.

We zitten aan een grote gedekte tafel in de feestzaal van Lina en Jean Marie. Dieter en Margrit, de kapitein en zijn vrouw van het Zwitsers schip zitten tegenover ons. Dieter is vijfenzeventig, Margrit bijna zeventig, maar ziet er heel wat jonger uit met haar lichtbruin geverfde haren. Ze draagt een sportieve fietsbril en nette kleren. Er is geen gemeenschappelijke taal waardoor een mengmoes van Frans, Duits, Spaans en Engels over tafel gaat. De Zwitsers vinden het leuk om uitgenodigd te worden, maar ze hebben weinig interesse in ons. Wij zien een grote kans en zijn op zoek naar een klik. Het voelt geforceerd, maar we weten dat er stilaan weinig kansen overblijven en willen ons waterkansje niet de das omdoen. Lina vraagt af en toe tactisch iets over lifters en de oversteek. Ze vertellen dat ze ooit een lifter hebben meegenomen, maar dat doen ze nooit meer. Het was een verschrikkelijke ervaring want de jongen was zeeziek, waste niet goed af en deed nauwelijks iets. Na deze middag achten we onze kansen met deze boot niet erg groot.

'Hoe is het met jouw motivatie?' vraagt Olivier als we in bed liggen.

'Het wordt tijd dat we een boot vinden' zegt Zoë met een zucht.

'Voor mij geldt hetzelfde. Wat denk je van de Zwitserse boot? Dat lijkt de enige overgebleven kans.'

'Misschien wel, maar een goed gevoel heb ik nog niet. Het voelt niet natuurlijk. Hoe lang wil je doorgaan met zoeken?' vraagt Zoë.

'Ik weet het niet. Het wordt steeds moeilijker om gemotiveerd over te komen bij de kapiteins. Als de Zwitserse boot niets wordt, weet ik het even niet.'

Op donderdag loopt Olivier op steiger T en ziet Dieter. 'Wat zijn jullie eetgewoonten? Stel maar even een lijstje op met wat jullie eten per dag' is zijn vreemde antwoord op de vraag hoe het met hun gaat en hij loopt snel de steiger af.

Zoë wil het niet geloven als Olivier het vertelt. 'Dat wil niets zeggen!' zegt Zoë kort. Voor Olivier is dit signaal bevestigend genoeg. Hij weet het zeker, ze willen ons mee aan boord. Dat idee brengt een overtuigde kriebel in de maag. Zou het dan zo zijn? We zijn bezeten door de gedachten dat we misschien een boot hebben. Het is een prachtige boot. Een donkerblauw schip met twee masten en een houten dek. Het idee dat we op een goed verzorgd schip kunnen stappen met een ervaren kapitein, doet ons dromen. Het is een belangrijke eis op onze checklist die zonder problemen kan worden afgevinkt. Margrit en Dieter zijn heel aardige mensen. Eigenlijk passen ze precies bij ons, ze zijn georganiseerd, netjes, voorbereid en zuinig. We twijfelen alleen over de communicatie aan boord. Ze lijken altijd zo zenuwachtig en introvert, maar misschien zijn ze gewoon wat onwennig? De taal is het probleem niet. Engels is de voertaal en ons niveau Duits en Frans is meer dan voldoende. Er is alleen nog een onzeker onderbuikgevoel bij Zoë.

'Jij zegt toch altijd dat door goede communicatie elk probleem opgelost kan worden' zegt Olivier die inmiddels dolenthousiast en zeker van zijn zaak is.

'Daar heb je gelijk in' zegt Zoë. Ze is van mening dat er met iedereen valt samen te werken. 'Als we eerlijk vanuit ons gevoel kunnen spreken dan zouden er geen problemen mogen zijn.'

'Dan is dit onze boot!' zegt Olivier. 'En als dit niets wordt, gaan we fietsen in Afrika' voegt hij er aan toe.

Donderdagmiddag zitten we op de boot van onze havenvrienden John en Asha. John heeft de Zwitserse boot geïnspecteerd en zegt dat het een prachtig schip is dat stabiel in het water ligt. Ons vertrouwen groeit.

'Ze zijn wel gesloten mensen he?' zegt John als hij vertelt dat hij probeerde een praatje aan te knopen.

'Een karakter hoeft geen reden te zijn om niet met elkaar om te kunnen gaan', leggen we inmiddels overtuigd uit. Plots verschijnt er een onbekend nummer op de display van de telefoon. Margrit belt.

'We willen jullie uitnodigen voor een daguitstap naar de andere kant van het eiland. Dan kunnen we het een en ander bespreken.' John feliciteert ons alvast.

'Wauw, dit past helemaal bij ons' zegt Zoë als we vol opwinding de bus terug naar huis pakken. Dat ze ons uitnodigen om elkaar onderling beter te leren kennen voelt als een enorme opluchting. Zo stroef is het dus niet en het gaat precies zoals wij het voor ogen zien. Een kapitein

die in het wilde weg iemand accepteert, dat kan toch niet. Onze gedachten slaan volledig om. Met deze boot willen we mee, onze checklist is compleet, het is ons gelukt!

Wat wij leerden

Een sterke droom is de beste motivatie. We vertellen onszelf dat het gaat lukken, dat we het gaan doen. We bijten ons erin vast tot het is gelukt of we alle mogelijke opties hebben geprobeerd. Een plan bijstellen kan altijd, maar we geven niet op.

Nieuwe ouders

Les

IS HET NIET MOEILIK OM ONS ALTIJD AAN TE PASSEN?

'Jullie kunnen mee met ons.' zegt Dieter zonder enige emotie en aankondiging. We willen van onze stoel springen en ze omhelzen van blijdschap en dankbaarheid. Dat doen we niet. Door de ingetogen houding, zeggen we beleefd dankjewel en we stoppen ons enthousiasme in woorden.

'Thank you so much, that's amazing! We will have a nice time together!' zegt Zoë vol overtuiging. Dat doet Margrit glimlachen en ze slaat voorzichtig een arm om Zoë heen. Dieter is niet zo uitbundig en houdt het liever zakelijk.

'We gaan naar Kaapverdië, daarna naar Gambia en uiteindelijk naar Brazilië' legt Dieter uit. Dat de eindbestemming Brazilië is, wisten we al door onze eerdere gesprekken en dat bevalt ons prima.

'Oh,' zegt hij 'de fietsen kunnen op het dek.'

Bij de lach van Dieter en het horen van deze woorden zijn we honderd procent overtuigd. Dit gaat een prima tijd worden. We kennen elkaar nog niet goed, maar dat komt wel. We vuren een peloton aan vragen af en dat lijkt Dieter goed te doen. Hij heeft duidelijk al over een aantal dingen nagedacht en geeft heldere antwoorden. Hij wil dat we om de beurt koken en de wacht houden als we in de havens liggen.

'Er moet altijd iemand op de boot zijn' zegt hij duidelijk. Het is de belangrijkste reden waarom ze ons meenemen.

Wij vinden het fantastisch want we willen niets liever dan actief en hulpvaardig zijn aan boord. Aan het einde van de dag geven we Margrit en Dieter een voorzichtige omhelzing en maken daarna een sprongetje in de lucht. We hebben een boot en gaan naar Brazilië! Onze droom is werkelijkheid!

'Liefje, we gaan zeilen!' Zoë opent haar ogen, draait met een ruk om als ze bedenkt welke dag het is. We kijken even goed rond in onze slaapkamer bij Lina en Jean Marie. Anderhalve maand geleden kwamen we deze kamer binnen met het idee hier één nacht te logeren. We zijn eraan gehecht geraakt, maar vandaag stappen we over naar onze volgende pleegouders. We rijden de haven binnen en Jean Marie parkeert naast de poort van de T-steiger. De boot van Dieter en Margrit ligt als enige met de boeg naar de steiger, alle andere boten zijn achteruit

'ingeparkeerd' en hebben een eenvoudig loopplankje. Dieter klimt lenig over de leuning en gebruikt het anker als opstapje. Margrit is ook van de boot geklommen en zo staan we met zijn zessen voor de boot. Het vertrouwde gevoel met Jean Marie en Lina staat in contrast met het onwennige gevoel met onze nieuwe reisouders. Grappen en knuffels zijn doodgewoon bij Lina en Jean Marie. Er is een sterk huiselijk gevoel, terwijl Dieter en Margrit nog ver weg en vreemd voelen. Van een afstandje moet het eruit zien als een stel weeskinderen dat wordt overgedragen aan willekeurige ouders. Als ruilkinderen staan we tussen onze twee pleegouders in. We geven de oude ouders een paar stevige knuffels en stappen dan denkbeeldig over de lijn naar ons nieuwe gezin. We trekken onze schoenen uit en klimmen via het anker aan boord van ons nieuwe huis.

Margrit staat in de kajuit en serveert ons een stuk taart. 'Olivier, water?' vraagt Dieter die onthouden heeft wat Olivier verkiest.

We voelen ons welkom en ontvangen. We weten dat onze nieuwe ouders iets stijver en authentieker zijn en daar moeten wij ons aan aanpassen. Als we mee gaan in hun flow, loopt het vanzelf los, denken we.

Later in de reis zegt Zoë's moeder als ze ons bezoeken in Brazilië 'Het is een heerlijk land, als je mee kunt op de golven van het leven'.

Daar beginnen wij nu aan, wij dobberen op hun golf-lengte.

'Oh, always go down like this' demonstreert Dieter als hij het trapje achterstevoren afloopt. We doen hem netjes na en ontdekken ons nieuwe huis. Links naast de trap is de keuken. Er zijn twee wasbakken en een aanrecht van een halve meter. Het fornuis bestaat uit een oven en vier gasvuurtjes. Het hangt aan een as, zodat het kan schommelen op het ritme van de golven. Naast de keuken is de eettafel omringd door banken. Het schip is voorzien op zes personen, dus met zijn viertjes hebben we ruimte zat. Voorin het schip zijn twee deuren. Rechts is onze kajuit en achter de linker deur zit het toilet. Het is net groot genoeg om rond de deur te draaien zonder de pot te raken. Dieter komt er bij en laat zien hoe we doorspoelen. Hij is duidelijk - een beetje streng - als hij zegt dat we

de klep altijd dicht moeten doen als we doortrekken. In onze slaapkooi zijn twee houten bedden als een stapelbed schuin boven elkaar gebouwd. Doordat het kamertje in de boeg zit, wordt de ruimte steeds smaller en is er geen ruimte om met twee personen te staan. De deur moet gesloten zijn om de kastjes te openen en rechtop zitten in bed kan niet, maar het privékamertje is een geschenk. We zijn erg dankbaar voor alle ruimte die ze bieden. Ze hebben er alles aan gedaan om het ons zo comfortabel mogelijk te maken. Andere lifters die we spraken moesten het met minder doen. De kapitein zijn werkruimte is aan de andere kant van de keuken. De wand hangt vol met verschillende scherpjes, die de positie, snelheid, diepte en andere technische weetjes verklappen. Achter het bureau is de machinekamer, waar de magische motor staat. Hij vertelt dat het een cadeau van zijn zus is, dat hij kreeg toen hij na elf jaar eindelijk klaar was met zijn boot. Het is een van de beste en duurste motoren die er is.

In het weekend willen ze vertrekken en voor die tijd is er heel wat te doen. We willen graag de handen uit de mouwen steken en overall helpen. Toch is Dieter is niet zo happig op hulp aan de boot. Af en toe mag Olivier hem wel bijstaan, maar hij vraagt nooit Zoë, tot grote teleurstelling bij haar. Naarmate de week vordert, klinkt alleen 'Olivier'. Dieter neemt hem mee op het water, leert hem de dinghy, het rubberbootje, te besturen en als het nodig is mag Olivier alleen op pad. Hij mag helpen met het oplossen van een probleem aan de satelliettelefoon en het AIS systeem, de geavanceerde gps dat alle scheepvaartverkeer bevat. We wassen de zeilen en de lijnen. Af en toe probeert Zoë zich er ongevraagd tussen te dringen door de lijnen weer netjes op te rollen. Soms wordt dat getolereerd, maar vaak zegt Dieter dat Olivier dat maar moet doen. We kijken elkaar aan als hij 'Olivier' roept en halen dan onze schouders op. Sorry gebaart Olivier met zijn ogen. Natuurlijk weten we allebei dat Olivier er niets aan kan doen, en bovendien niets aan moet doen. Het is een goed teken dat Dieter vertrouwen heeft in Olivier. Zoë neemt dan maar de afwas en schoonmaak als haar vaste taak. Ze klopt het van zich af en doet alsof er niks aan de hand is. 'Het zal de authentieke denkwijze wel zijn' vertelt ze vol overtuiging aan haar ouders aan de telefoon. Mannen werken en vrouwen doen het huishouden. 'Het

is gewoon anders dan hoe wij zijn opgegroeid' zegt ze nuchter. In werkelijkheid knijpt het in haar ziel. Ze voelt zich niet vertrouwd en overbodig. Dat zijn gedachten die het hart van een perfectionist verscheuren. Ze zou zo graag leren over de boot en het zeilen.

'Maar goed, het is nu niet anders. We zijn te gast' zijn steeds haar woorden als Olivier de teleurstelling ziet en haar een knuffel geeft.

Op donderdag is het tijd om de grote inkopen te doen. Het is een moment waar we al lang naar uitkijken. Als het busje van supermarktketen Hiperdino tijdens onze zoektocht een boot kwam bevoorraden, wisten we zeker dat de boot binnen drie dagen zou vertrekken. Het is het slot van een theaterstuk aan voorbereidingen. Zoals afgesproken maken we ieder tien gerechten en koken om de beurt. We leggen ons lijstje met ingrediënten op tafel en voegen extra benodigheden toe voor ontbijt, lunch en tussendoortjes. De lijst is gigantisch. Twintig dagen eten. Gelukkig, zo weten we inmiddels, eten Dieter en Margrit graag gezond met veel groenten. Ons dieet lijkt aardig hetzelfde. We gaan samen met Margrit op stap en volgen braafjes haar winkelroutine. Er komt een lichte irritatie opborrelen als we ongestructureerd van hot naar her door de supermarkt crossen en producten in de kar verdwijnen die niet op het lijstje staan.

'Het geeft niet, andere gewoontes, hun boot' zegt Zoë. We besluiten dat het beter is om onze eigen kar te pakken en onze tien gerechten bij elkaar te zoeken. Ieder zijn eigen ritme.

Later in de reis moeten we vaker onze gewoontes aanpassen aan een ritme dat niet het onze is. Het is geen fout ritme, het is gewoon anders en dat is niet altijd gemakkelijk. We merken het als we een paar dagen samen fietsen met een Fransman fietsen in Chili. We vinden het heel gezellig en zijn blij dat we eindelijk een andere fietser tegenkomen op ons pad. We willen rekening houden met zijn planning, budget en ideologie, maar het voelt alsof we onze werkwijze moeten aanpassen. Het is een zoektocht naar balans tussen gezelschap en onze eigen werkmethode. Net als een systeemverandering op het werk op weerstand stuit. Het blijft oefenen voor ons, maar onze training op de zeilboot helpt een hele hoop. →

Met de klok mee: Olivier en Jean Marie verpakken de fietsen zo klein mogelijk, Olivier en Dieter wassen de zeilen, Zoë repareert een lijn, Zoë wast het fruit zodat er geen schimmels en ongedierten mee aan boord gaan.

Zaterdagochtend zegt Dieter tijdens het ontbijt 'vandaag vertrekken we'. Dieter en Olivier vullen de watertank van zeshonderd liter via een gat in het dek. Vanaf nu mogen we niet zomaar de kraan opendraaien en moeten we zuinig zijn. We controleren of alles in de kasten opgeborgen is en kiezen sportieve, maar warme kleren uit. We hebben geen idee hoe laat we vertrekken. We durven het niet te vragen, daar lijkt het niet het goede moment voor, dus wachten geduldig af. Om drie uur broemt de motor plots. We vragen ons af of wij het signaal hebben gemist. We staan op en kijken om ons heen. Margrit loopt binnen zenuwachtig spullen op te ruimen. We liggen tussen de twee andere boten en kijken naar de kapitein die zich achter het roer zet.

'Gaan we vertrekken?' vraagt Zoë.

'Jah, jah!' zegt hij met een stem alsof dat heel duidelijk had moeten zijn. We positioneren ons snel bij de trossen en wachten op commando's. We weten dat we eerst langs het benzinstation gaan om de dieseltank te vullen. Het is de laatste stop voor we de grote plas op gaan. We zitten vol energie en onze harten slaan een dubbel ritme.

'Vol!' roept Zoë en ze springt weer aan boord. Dieter steekt de sleutel in het contact en draait hem om. Geen geluid. Hij haalt de sleutel eruit en herhaalt de handeling. Weer geen geluid. Dieter ziet bleek als hij opstaat en nog eens controleert of alle knoppen goed staan. Hij probeert het nog eens. Niets. We houden ons gedeisd en wachten rustig terwijl Dieter op zijn knieën door de machinekamer kruipt.

'Er zit water in de motor' zegt Dieter met een heel bezorgde blik. Dat is een probleem waar de kapitein per direct migraine van krijgt

Langzaam dringen de woorden tot ons door en kennen ook wij de betekenis. De kans is groot dat deze boot in de tijdspanne van een paar weken niet vertrekt.

Wat wij leerden

Als mensen ons uitnodigen, passen we onze eigen ritmes en gewoontes aan aan die van het huishouden. We peilen snel of we met de voeten op de bank kunnen zitten, welk niveau van humor en directheid er over tafel mag, of we de koelkast zelf moeten opentrekken of dat de gastheer ons liever bedient.

Veel moeilijker hebben we het als een onbekende met ons mee reist en wij de gastheer zijn. We vinden het moeilijk om onze snelheid, budget of uren aan te passen. Het geeft ons twee inzichten:

1. De mensen die ons ontvangen moeten zich ook sterk aanpassen. Wij zijn misschien heel flexibel, toch passen ook zij hun leven voor ons aan.
2. Als gast én als gastheer is het belangrijk om op een respectvolle manier aan te geven waar we behoefte aan hebben.

De zeezieke overtocht

HOE IS HET LEVEN MIDDEN OP DE OCEAAN?

Zou poging twee dan de goede zijn? De motor is gisteren uitvoerig getest en de glimlach op Dieter zijn gezicht geeft ons vertrouwen dat het goed zit. De sfeer is ontspannen en bijna alles is klaar voor het echte vertrek. De afgelopen week was de spanning te snijden. Onuitputtelijk zat Dieter op zijn knieën in de motorruimte om het probleem te vinden. Iedere dag kwam er een momentje waardoor we dachten dat de reis door kon gaan, maar later kwam er altijd een ontgoocheling. Wij waren alleen maar als last op zo'n moment en voelden ons heel erg ongewenst. Nu het probleem lijkt opgelost, is de stemming opnieuw positief en ontspannen. Het is iets voor tweeën als de motor bromt. Dieter beveelt ons de trossen los te gooien terwijl hij de boot rustig uit de steiger manoeuvreert. Onze havenvrienden hebben door dat we vertrekken. Met luid getoeter op de scheepshoorns zwaaien ze ons uit. Deze plek was anderhalve maand onze thuis. We woonden bijna in de haven en liepen er uren rond. Steiger A tot en met T, bijna alle boten kennen we. Wel honderd keer liepen we langs dezelfde winkels en bars. De geur van de haven, het klapperen van de masten in de wind, het gekraak van de steiger, de magnetische klik van de poort. We staan glunderend op het dek, als winnaars met onze armen in de lucht. Er is geen weg terug. We gaan de oceaan op en voelen ons helden. We zijn weg, op naar Afrika!

Al snel laten we Las Palmas achter ons en varen steeds verder de oceaan op. We luisteren naar Dieter zijn instructies en Olivier mag helpen de zeilen hijsen, al blijft het bij het vasthouden van de lijn terwijl Dieter energiek de lier aandraait. De zeilen zijn gehesen, de wind komt vanaf nu zeven dagen schuin van achter. 'Hoog voor de wind' zoals ze zeggen en de boot begint aan het ritmisch geschommel op de golven. De beroemde handelsnamen hebben exact dezelfde route gevaren. We volgen de passaat, die van Europa naar de westkust van Afrika en Zuid-Amerika bliest. Ooit had de passaat een grote economische waarde. Tegenwoordig zitten alle goederen in grote containers die onafhankelijk van de wind in een rechte lijn naar de overkant varen. Wij hebben de wind wel nodig en varen op eigen kracht naar de overkant. Het is een oefening voor het evenwichtsorgaan dat nog niet begrijpt wat het overkomt. Zeeziekte bepaalt het gevoel van het avontuur, maar mentaal zijn we klaar voor de

overtocht. We zijn overtuigd dat de zeeziekte ons niet velt.

We zeilen dag en nacht door. De nachtwachten zijn de belangrijkste reden waarom zeilers 'crew' meenemen. De eerste avond is het geen echte nachtwacht, maar houden we Dieter gezelschap in de cockpit. Hij wil nog niet dat wij alleen op wacht staan en dat begrijpen we. We hebben geen ervaring en rond het eiland is het drukker met ander scheepsverkeer. Bovendien hebben we geen flauw idee wat we moeten doen als er plots een schip voor ons opduikt, als de wind sterk toeneemt of als de automatische piloot op hol slaat. Aandachtig kijken we naar alles wat Dieter doet en leren zo waar we op moeten letten. Iedere tien minuten kijken we even de oceaan rond om te zien of er ergens lichtjes aan de horizon verschijnen. Af en toe stelt Dieter de zeilen een beetje bij of past de koers een paar graden aan op de gps. We begrijpen de relatie tussen de stand van de zeilen en de wind nog niet. Later op de tocht zal onze beurt wel komen, denken we dan. Het gezelschap houden, is geen lastige taak. Dieter geeft al snel aan dat hij geniet van de avondrust op de oceaan. Hij heeft geen behoefte aan praten dus urenlang staren we rustig voor ons uit. Olivier neemt het leesboek erbij, maar dat werkt averechts. Al snel hangt hij overboord en verdwijnt Dieter zijn heerlijke Zwitserse Römertopf in de oceaan. Op advies van Dieter gaat hij zo snel mogelijk in bed liggen om later pas de kleren uit te doen. Het werkt verbazend goed, slapen blijkt een uitstekende remedie tegen zeeziekte.

Zoë voelt slechts af en toe een lichte misselijkheid, maar de grootste oefening is het genieten van helemaal niets doen. Het is een grote beproeving in geduld en vermaak. Op de oceaan zijn we zo groot als een zeepje dat van de ene naar de andere golf gedragen wordt. De horizon is langs alle kanten leeg waarbij alleen de zon enig gevoel van richting en tijd geeft. De mogelijkheid een ander schip te zien, misschien op vijftien mijl, is een moment van opwinding, maar meestal blijft het bij een driehoekig symbooltje op de gps. Een betere training voor het geduld, de zitspieren en de stress bestaat er niet. Lachend zeiden enkele zeilers over de Atlantische oversteek 'Het is twee dagen zeilen en twintig dagen militair regime'. Het leven aan boord is inderdaad een routine, →

maar allesbehalve een regime. 's Ochtends staat iedereen op wanneer hij wil. Dieter en Margrit wisselen de wacht af en vragen ons of we drie minuten opletten als ze warm water koken voor de thee. Het ontbijt bestaat voor Olivier uit een paar brokjes droge muesli en zelfs dat kost hem bijna een uur. Zoë eet meestal noedels voor ontbijt want vers brood hebben we bijna niet. Meestal zitten we voor op het dek of op de rand van de stuurhut. Daar genieten we van de boot die langzaam voortbeweegt op de grote oceaan. De golven halen ons altijd in en vaak lijken we niet vooruit te gaan. Helemaal voor op de boeg staan we met onze armen open en kijken uren naar het niets. We ervaren de magie van het zeilen en zijn even alleen op de wereld. Regelmatig krijgen we dolfijnen naast de boot, springend voor de boeg, soms zelfs met salto's over de golven. In de opwindig verdwijnt de zeeziekte bij Olivier, voor even, want elke kleine inspanning betaalt zich terug in meer misselijkheid en een onprettig gevoel.

De lunch eten we met zijn vieren. Soms wordt er een kleine maaltijd gekookt, maar meestal bereidt ieder zijn eigen lunch. De tafel dekken is immers onmogelijk. Dag en nacht schommelt de boot van links naar rechts, meestal zo'n tien graden naar iedere kant. Na het eten wast een van ons af in de emmer in de wasbak. Dat gebeurt met een klein beetje water want we hebben slechts zeshonderd liter zoet water aan boord. Best bijzonder dat we zuinig moeten zijn met water terwijl er onder ons een paar kilometer water is. Gemiddeld gebruiken we ongeveer vijf liter water per persoon per dag. Daarmee wassen we ons gezicht, poetsen de tanden, doen de afwas, koken en drinken we. Voor ons is dit geen moeilijke opgave want op de fiets hebben we vaak minder beschikbaar. Naast het afwaswater verdwijnt de toiletinhoud en het groenafval in de zee, en af en toe komt daar een maaginhoud bij.

Soms zitten we met zijn vieren in de cockpit, maar veel wordt er niet gepraat. Het is een rustige sfeer en iedereen probeert op zijn eigen manier te genieten, of te overleven in het geval van Olivier. Na drie dagen krijgt hij ingevallen wangen en kijkt hij dof uit zijn ogen. De zeeziekte gaat voorlopig niet weg. Eten en drinken is een grote opgave en Zoë verplicht hem iedere keer om zijn bord leeg te eten. 'Niet zoveel!' zegt Olivier als ze extra lepels muesli in de kom schept. Zoals afgesproken koken we ieder om de beurt. Het is een kunst om te koken op een bewegende boot. We zetten onszelf schrap met gespreide benen die steunen tegen de rand. De koelkast zit verwerkt in het aanrecht en opent langs de bovenkant. We graaien met onze handen naar binnen en op de tast

vinden we het juiste product. De eerste dagen hebben we verse groenten en koken we heerlijk. Toch krijgen we allesbehalve honger tijdens het koken. Er zijn nauwelijks raampjes en het zeezieke gevoel versterkt binnen in de kajuit. Na een paar dagen wordt het eten minder gevarieerd en zijn het wortels, uien en aardappelen die dagelijks terugkomen. De pannen zitten met klemmen vast op het vuur dat meebeweegt op het schommelende ritme. Die staan veilig, maar alles wat los ligt op het aanrecht, rolt bij de volgende schommeling naar de andere kant van de boot. We leren om alles in de wasbak te plaatsen, kopjes slechts drie vierde te vullen en kastjes goed dicht te doen. Op een avond kookt Margrit een pizza. Alles zit veilig in een grote bakplaat totdat Margrit zich even omdraait en de bakplaat omgekeerd op de vloer ligt. 'Oh nein, nein, nein, Scheisse, nein' zegt ze wel tien keer. Hoe lekker alle maaltijden er ook uitzien, Olivier krijgt nauwelijks een hap door zijn keel.

De oceaan wordt wilder, golven tot vijf meter, kort op elkaar. Het is steeds minder ontspannen. Geen dutjes meer voor op het dek en voor het spotten van walvissen zijn de golven veel te sterk. 's Nachts zijn we voor het eerst bang in de boot. De golven beuken tegen het schip en de mast kraakt van het topje tot aan de voet. Elke golf zorgt voor een klap die als een hamer op ons hoofd werkt. Plots zien we doembeelden voor ons waar de mast breekt en het water naar binnen stort. De macht van de oceaan doet ons klein voelen, en we vragen ons af of een boot wel bestand is tegen zoveel kracht. Maar de boot geeft geen krimp en zeilt verder, dag en nacht. Net als de kapitein. Onverwoestbaar navigeert hij zijn schip en maakt lange uren op het dek. Zijn crew is veel minder robuust en ziet af door de zeeziekte, maar daar trekken de kapitein en de boot zich niets van aan, onverstoort.

Olivier zit vaak tegen de mast voor op het dek. Dat is de plaats waar de boot het minste beweegt. Het zeldzame genieten van de eerste dagen is uit zijn lichaam verdwenen. Zijn ogen zijn leeg, hij is mager en futloos. De zeeziekte breekt Olivier mentaal helemaal. Rationeel denken kan niet meer en alles wordt in twijfel getrokken, zelfs de keuze om op wereldreis te gaan. Zeeziekte is slopend, zowel fysiek als mentaal. In tegenstelling tot wagenziekte kunnen we nu niet even stoppen en wat frisse lucht opsnuiven. Er is geen uitgang om te ontsnappen aan het gevoel. Niet kunnen eten, drinken, lezen, schrijven, koken, maar alleen kijken naar het land dat er niet is. Het maakt hem helemaal stuk. Een bekend gezegde luidt:

'Je bent zeeziek als je niet vreest dat je zult sterven maar vreest dat je zult blijven leven.'

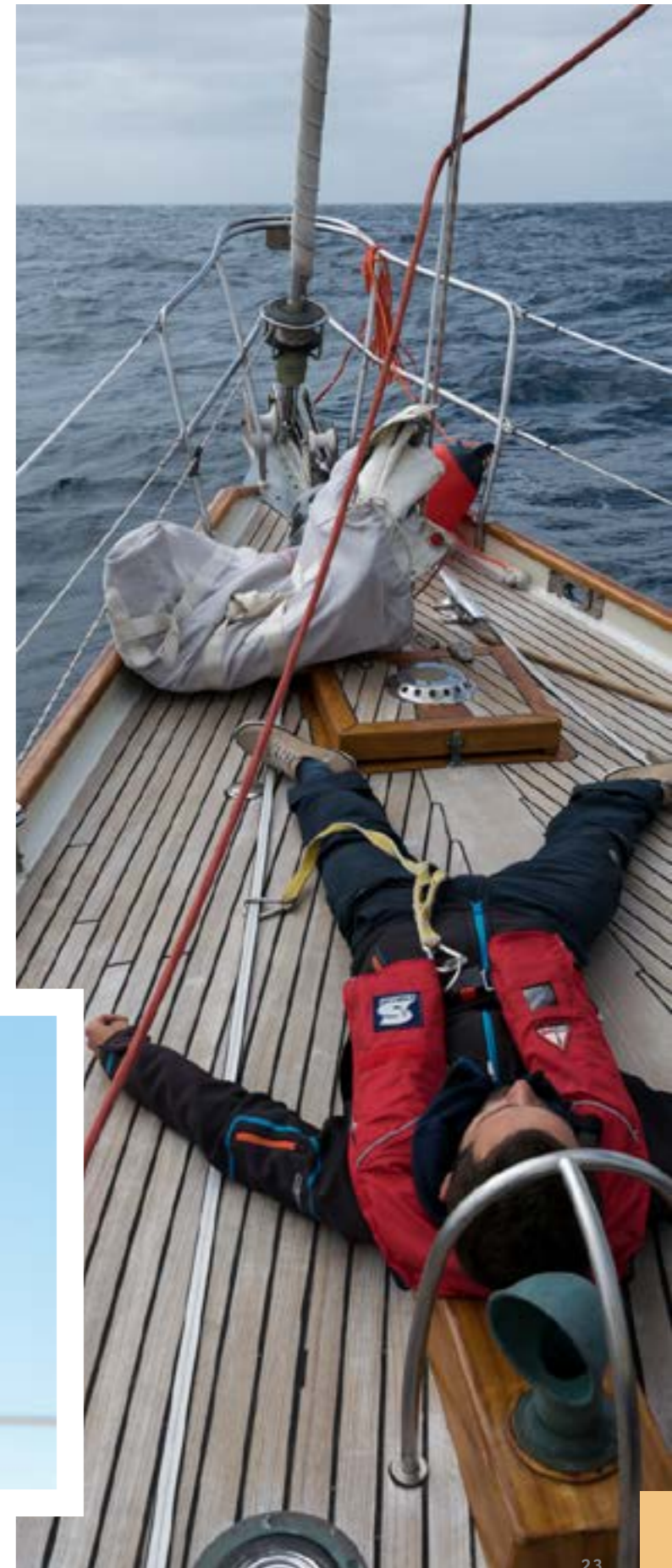
De vrijheid van een zeilboot voelt als een gevangenis waar een uitweg niet bestaat. 'Ik wil van de boot af, ik kan het niet meer' zegt Olivier met tranen in zijn ogen. Zoë voelt zich machteloos en kan niet veel doen, maar tranen, die zag ze niet vaak.

'Straks zijn we in Afrika, met een zeilboot' probeert Zoë hem op te beuren.

'Het liefst van alles ga ik naar huis' fluistert Olivier.

Ik wil springen, in de oceaan, weg van deze nachtmerrie. Vijf dagen, vijf nachten, er lijkt geen einde aan te komen. De boot blijft gaan, van links naar rechts, gepiep, gekraak, stop. ~ Olivier

Door de sterke wind gaan we snel vooruit. Na zes dagen en nachten is er land in zicht. 's Avonds aankomen is niet aan te raden want er is slecht zicht op de vele rotsen en scheepswrakken. Verplicht dobberen we met de zeilen omlaag over de zee. Het is een slakkengang die de martelgang van Olivier verlengt en hem mentaal helemaal breekt. Het is tijd om aan land te gaan, daar kunnen we de negatieve gedachten uitschudden en de positieve bijhouden. Als we zondagochtend de haven van Mindelo binnenvaren, verschijnt er toch een trots gevoel. We zijn in Afrika, en dat over de oceaan!

Dieter

Dieter is een introverte rustige man. 'What's happened?' vraagt Dieter terwijl hij uit zijn eigen droomwereld gewekt wordt. Een vraag stellen aan onze kapitein moet steeds beginnen met zijn naam, zo niet, blijft hij ongestoord in zijn wereld gevangen en vliegt de vraag rustig voorbij. Als eenmaal zijn aandacht getrokken is, buigt hij nadrukkelijk naar voren en kijkt zijn vragende blik alsof er een groot geheim onthuld wordt. Zijn antwoord bevat steeds dezelfde woorden 'I will have a look', waarna hij rustig naar zijn droom terugkeert.

Dieter is onze kapitein en pleegvader gedurende bijna drie maanden. Zijn uitdrukking is serieus, karakteristiek zoals dat een zeebonk betaamt. Met wenkbrauwen zo lang dat er een fijn penseeltje van gerold kan worden, altijd strenge blik en een gouden ring in zijn linker oor, mist hij alleen zijn houten been en papegaai. Achter dat ruwe masker schuilt een zeer zorgzame man, bijzonder hardwerkend en zodra het doosje opengaat, komt er een grote vleug humor uit. Als het avondmaal geserveerd wordt en Olivier net de zeezieke tocht heeft verwerkt, zegt Dieter droogjes tegen de kok 'you can already put Olivier's food in the bucket.'

Dieter trekt op jonge leeftijd naar Zwitserland waar hij een tijdje als kok werkt en vervolgens als interieurspecia-

list. Zijn Duitse Gründlichkeit en Zwitsers vakmanschap brengen hem in de villa's van de rijksten op aarde, zoals een van de paleizen van Berlusconi. Dat vakmanschap zien we terug in zijn meesterwerk, de zeilboot. Op jonge leeftijd leert hij de zeilwereld kennen waar vooral de kracht van de open zee hem aantrekt. Een schip kopen was destijds veel te duur, dus hij gaat zelf aan de slag. Elf jaar lange bouwt hij samen met Margrit aan hun droom. De afwerking in de boot zijn ongekend en vooral onwaarschijnlijk dat het allemaal handgemaakt is. 'Koop een boot en werk je dood' zei hij een keer.

'Een mens wordt snel oud en raakt vastgeroest op een plek zonder dat hij iets gezien heeft' zegt Dieter. Margrit en Dieter zijn al vier jaar aan hun 'Entdeckungsreise' bezig. Zeker wat Dieter betreft, zeilen ze nog heel wat jaren door. Onze verbazing is groot als we horen dat onze kapitein vijfenzeventig is. Hij werkt dagelijks aan de boot alsof hij in de krachtigste jaren van zijn leven zit. Tot zijn zeventigste deed hij mee aan langlaufwedstrijden in Zwitserland. Zijn geheim?

'Het zit in je hoofd. Vele mensen zeggen dat ze 'later' gaan reizen als het pensioen er is. Toch is het slechts weinigen gegeven om die droom waar te maken'.

'Leeftijd is niets anders dan de tijd die we geleefd hebben' concludeert hij.

De emmer is gevuld

Les

WAT BETEKENT VRIJHEID VOOR ONS?

Vraag een zeiler waarom hij zo van zeilen houdt en het antwoord is vaak: 'een zeilboot is de ultieme vorm van vrijheid'. Los van de wereld, de eigen koers varen, volledig zelfredzaam en onafhankelijk. Na zeven dagen zeeziekte denkt Olivier daar anders over. Hij is blij dat hij de tocht heeft overleefd en we in de haven van Mindelo zijn. Hij springt onmiddellijk in het water en geniet van de warme Afrikaanse zon. We zijn meer dan duizend kilometer dicht bij de evenaar en hoewel het winter is, halen we gemakkelijk dertig graden. We zijn in Afrika en dat volledig op eigen kracht. Vanuit de zeilboot ziet het er niet Afrikaans uit. Luxe zeiljachten liggen verspreid tussen de gezonken scheepswrakken die verroest uit het water steken. Half op het land ligt een oud cruiseschip en arme vissers varen in kleine houten motorbootjes langs. Het is vreemd die mengeling van de luxe en armoede. Dieter en Margrit zijn vermoeid na de lange tocht. Na zeven nachten op zee koken we een luxe ontbijt. Spiegeleieren, bonen in tomatensaus en gebakken spek. Wij willen zo snel mogelijk aan land, maar het is zondag en alle immigratiediensten zijn gesloten. We willen even weg van de boot, even vaste grond aanraken en even de vrijheid voelen buiten de boot. Voorzichtig overtuigen we Dieter en Margrit. 'Dit is Afrika. Er staat heus niemand te wachten om het paspoort te zien' zeggen we in de hoop dat ze vertrouwen op onze ervaring.

We hebben een paar dagen nodig om te bekomen van de zware tocht. Mentaal zijn we moe en niet klaar voor het volgende stuk. Olivier is zijn reishonger helemaal kwijt. Hij weegt vijf kilo lichter en zijn maag is nog steeds niet hersteld.

Al drie weken wonen we samen op een kleine oppervlakte. De meeste bootlifters gaan rechtstreeks naar de overkant, zo'n zestien dagen zeilen. Wij wonen straks drie maanden samen met Margrit en Dieter, dat is een kwart van een jaar. Spanningen en irritaties zijn heel normaal als we samenleven in een ruimte zo groot als een kleine woonkamer. De vierkante meters op zee maken niet uit, het blijft een huis zonder uitgang. Onze persoonlijk-heden zijn verschillend en ons doel is anders. Voor ons is de zeilboot het transport en een ervaring, voor Dieter en Margrit is het hun huis en hun leven. Ze reizen al vier jaar rond op deze manier en genieten van het niets

doen in de haven. Dan voelen ze zich thuis in de boot, terwijl wij ons net gevangen voelen op zo'n moment. Wij zijn de vreemdelingen en indringers in hun leven die het ritme verstoren. Pas later, in Zuid-Amerika, leren we genieten van het onthaasten. Het grote verschil met daar en nu is dat wij het verkeerde doel hebben: we willen zo snel mogelijk naar de overkant. We draaien de knop om en veranderen onze instelling. We hebben respect voor onze kapitein en first mate en beseffen dat het voor hun misschien een nog grotere aanpassing is. We gieten de emmer met irritaties leeg en hebben weer zin om verder te gaan. Hoe klein het bootje ook is, het brengt ons wel de wereld rond.

Na een week vertrekken we naar het volgende eiland. Dieter en Margrit willen het liefst zoveel mogelijk eilanden zien. Voordat we vertrokken leek ons dat een leuk idee, maar nu bevalt dat idee ons een stuk minder goed. Aan boord ligt een groot boek met informatie over alle havens en ankerplaatsen langs de Atlantische kust. Olivier heeft het boek de laatste dagen goed doorgespit en weet wat ons te wachten staat.

'We gaan zo naar het benzinstation en de waterkraan. Daarna leggen we ons op de ankerplaats en morgenvroeg om zes uur varen we weg' zegt Dieter als we vragen wat het plan is.

De eerste twee uur varen we rustig schommelend over de golven. Olivier zit glimlachend op het dek. 'Vandaag ben ik niet zeeziek!' zegt hij overtuigd tegen Zoë. Na twee uur zijn we bij de zuidelijke punt van het eiland en draaien we naar het westen. Het rustige schommelen verandert onmiddellijk in een wilde zee. De zeilen klapperen en de golven slaan tegen de boot. De wind komt schuin van voren en we moeten afwijken van de koers, totdat we te ver zijn afgedreven en op de motor tegen de wind bonken. We kunnen niet met vieren in de cockpit zitten want de golven slaan steeds weer over boord. Olivier zijn gezicht kleurt verder wit en al snel verdwijnt het ontbijt opnieuw in zee. Hij legt zich plat op de bank met stevast een emmer naast zijn hoofd. Na twaalf uur zeilen zijn we er nog lang niet waardoor de marteling eindeloos doorgaat. Tien keer verdwijnt Olivier zijn maaginhoud in de blauwe emmer. Hij weigert te eten of te drinken en het slijm

kleurt inmiddels donkergroen. Olivier ligt leeg, met diep uitgeholde ogen, en een heel ongelukkige uitstraling op de bank. Zoë haar maag krimpt ineen van schuldgevoel als ze af en toe beneden komt kijken en Olivier een kusje geeft op zijn voorhoofd. Ver na middernacht komen we aan en zien geen steek. We leggen het anker uit en daarvoor is mannelijke hulp nodig. Zoë, die zich veel beter voelt, biedt haar hulp aan, maar mag alleen de zaklamp vasthouden en toekijken. Olivier zit op zijn knietjes over het anker gebogen en geeft keer op keer al zijn kracht om het anker op te halen en weer te laten zakken. Het anker houdt niet vast en tot zesmaal toe worden we door de sterke wind de oceaan ingeblazen. Iedere keer opnieuw vechten we tegen het anker dat zestig meter wordt uitgelegd, om vervolgens weer terug te varen en het proces opnieuw te doen. Na iedere inspanning valt Olivier achterover, uitgeput. Om vier uur 's nachts liggen we eindelijk vast. Olivier is uitgeput tot op zijn bot. 'Ik wil niet meer, Zoë' zegt hij en zijn ogen vallen dicht.

Voor Olivier is met twintig liter maaginhoud de emmer zo gevuld dat er geen druppel bij kan. Een paar dagen voor vertrek richting Gambia legt hij het onderwerp op tafel. Hij stapt in Gambia van de boot. De zeeziekte is een groot risico tijdens de grote oversteek. 'Twintig dagen niet eten en drinken overleef ik niet.' De droom van het zeilen verdringt de vrijheid van de wereldreis. Zijn emmer is vol, hij schraapt de grote oversteek van de 'bucket' list en draait de kraan van het zeilen dicht.

Wat wij leerden

Vrijheid voor ons is autonomie. Het is de ruimte en mogelijkheid om ons te bewegen in de richting die we willen.

'There it is!' roepen een paar kinderen naar ons.
 'Wat is daar?' vraagt Zoë aan de oudste van het groepje.
 'Hippo, hippo' antwoordt hij enthousiast. De jongens trekken aan onze kleren als we dichtbij zijn. In de rivierbedding ligt een jong nijlpaard, dood. Het beest ligt er sinds gisteren, vertellen ze. De kinderen raken het kleine nijlpaard aan en gaan er zelfs bovenop staan springen..

Steeds als we in Gambia vertellen dat we uit Nederland of België komen, volgt het standaard antwoord 'nice country'. Uiteraard zijn ze er nooit geweest, maar ze hebben er wel veel over gehoord en denken dat het een paradijs is. Op een bepaald moment zegt Abdou tegen ons 'we learn that everybody in Europe is happy'. Soms proberen we ze te overtuigen van hun eigen geluk. Mensen lopen hier niet met gebogen hoofd en haastig over straat, iedereen is actief, op zoek en levendig. Het zijn ongekende volhouders. We proberen uit te leggen dat Europa helemaal niet zo geweldig zal zijn als ze denken. De cultuur is kil in vergelijking met de Afrikaanse. Ze zullen onverwachts voor een stapel regels staan, er heerst racisme en zonder opleiding is een leven opbouwen heel moeilijk. Het blijkt een naïeve poging. Ze zijn vastberaden, ze leren het op school, zien het op tv en geloven het.

Rohey

‘Oooh let’s go to the market’ zegt Rohey als we vragen wat er vanavond op het menu staat. De kleine, opgewekte bazin werkt volgens een bijzonder concept. Ze neemt ons mee naar de vissershaven en groentemarkt om inkopen te doen. Een totaal andere ervaring dan ons gerecht kiezen van een menukaart. Wij lopen braaf achter haar aan terwijl zij de ene na de andere vis omhooghoudt en vraagt of deze goed is. Wij zien het verschil niet, want wij kennen alleen de gefileerde vis van de supermarkt. We volgen gewillig haar advies en zo verdwijnen twee mooie vissen in de boodschappentas. Op de markt hobbelt ze van het ene kraampje naar het andere. Ze vraagt steeds of wij het lusten en zegt vervolgens ‘give her twenty Dalasi’, waarna ze aardappels, paprika en tomaat bovenop de vis in de tas smijt. Als we een vrouw tegenkomen met een baby op haar rug, zegt Rohey zonder pardon ‘I told her that she has an ugly baby’, hard lachend over haar eigen brutaliteit.

Met een volle boodschappentas keren we terug naar het restaurant, of beter gezegd, haar huis. Het is snel donker en de elektriciteit in Bakau doet het niet. Er is gemiddeld zes uur elektriciteit per dag, maar niemand weet op welk moment. Met een kaars in haar hand gaat ze ongestoord door en de schaduw van het dansende vlammetje geeft het tafereel een vleugje magie. Een waar feestmaal verschijnt op tafel en we eten onder het licht van haar telefoon. Rohey wil van haar kleine restaurant een gebouw met verdiepingen maken, met een groter restaurant, een guesthouse en een uitgebreide catering. In Europa dromen mensen van een dure auto, een wereldreis, pensioen en minder werken. Hier lijken de dromen steeds op het uitbouwen van wat ze al doen. De kanojongen wil zijn eigen kano om toeristen mee rond te varen. De bewaker in de haven droomt van een beter betaalde job in het hoofdkantoor. Achter de droom schuilt niet het beeld van een bloeiende zaak, maar een beter leven voor heel de familie.

Ieder zijn eigen weg

Les

WAT MAAKT EEN RELATIE STERK?

Al twee weken ligt Zoë wakker met een dubbel gevoel. Olivier stapt van de boot, maar wat doet zij? Doorgaan of afstappen? Afstappen is opgeven en dat staat niet in haar woordenboek, maar doorgaan betekent Olivier achterlaten. Wil ze dat?

'And you? You still come with us?' vraagt Dieter als we in de haven van Banjul, de hoofdstad van Gambia, liggen.

'Yes, I do' zegt Zoë overtuigd. In haar hoofd weet ze het helemaal niet zeker, en dat blijft misschien totdat ze de haven in Banjul uitvaart. Haar motivatie schiet heen en weer. Ik ga dit verdorie toch niet laten liggen, denkt ze als er een energiestroom door haar lichaam schiet en haar hoofd overstroomt met ongeduldige motivatie. Eén seconde later ketst die even hard uit haar hoofd en vult haar maag met een zware lading. Het is te lang, ik kan dit niet. Zonder Olivier heeft ze geen maatje aan boord en is ze alleen. Tegen wie stort ze dan haar hart uit? Een arm om haar heen zal ze niet krijgen en haar tranen zijn niet meer dan waterdruppels voor Dieter en Margrit.

We liggen op bed in onze kajuit en kijken naar de sterrenhemel door het openstaande raam boven ons hoofd.

'Wat ga jij nu doen?' vraagt Zoë.

'Ik weet het niet. Vliegen is het goedkoopste vanuit Dakar dus een tijdje in Senegal reizen, denk ik' maar heel overtuigd klinkt het niet. We zouden liever niet vliegen, maar het is de enige optie voor Olivier.

'En jij?'

'Ik weet niet meer wat ik wil' zegt Zoë met tranen in haar ogen.

We staren naar buiten tot Olivier zegt 'Je moet het

doen lieverd. Drie weken afzien en heel je leven trots, of afstappen en heel je leven spijt. Ik gun het jou en wil dat je jouw droom waarmaakt'. Zoë draait zich om en pakt Olivier stevig vast. 'Ik wil je niet missen.'

We gaan ieder onze eigen weg. In de Biesbosch zeiden we lachend 'het zal waarschijnlijk niet gebeuren', maar hier is plots dat moment. We kiezen voor de moeilijkste optie die nu het meeste pijn doet, maar over een maand, een jaar en over tien jaar het waardevolst is. Onze houvast zijn niet de mensen thuis, maar de keuzes die we in het verleden hebben gemaakt. We krijgen een aantal negatieve reacties van vrienden en familie. Samen uit, samen thuis en ze keuren onze keuze af. Vooral Zoë krijgt het zwaar te verduren en veel mensen vinden het egoïstisch dat ze de zeezieke Olivier achterlaat. Het is moeilijk om de harde mening van anderen opzij te zetten. Iedere avond ligt ze met een brok in de keel in bed. We zouden onze keuze er niet door mogen laten beïnvloeden, maar mensen leven zo intens mee met onze reis dat ze op deze manier hun bezorgdheid uiten. Mentaal is dit bijna het breekpunt om zelf af te stappen, maar we besluiten vast te houden aan de keuze. Het is onze eigen reis. Buitenstaanders, hoe dichtbij ook, zien maar een deel van het verhaal. Zelf denken we dat dit ons sterker maakt. Het is een van de moeilijkste besluiten die we samen hebben genomen, maar misschien wel het allerbeste tot nu toe. Het is een bewijs van onvoorwaardelijke liefde. We missen elkaar nu al en kijken uit naar één moment, als Zoë aankomt op het vasteland van Brazilië.

Wat wij leerden

We hebben elkaar nodig, maken elkaar sterker en kunnen niet zonder elkaar,

Tip

DURF JE (REIS)PARTNER LOS TE LATEN

Je partner, reisgenoot en levensgezel is de enige persoon die jouw volledige verhaal kent.

1. Andere mensen hebben altijd een mening klaar over jouw keuze. Vertrouw op de keuze die het beste is voor je relatie. Die kan je alleen samen maken.
2. De weg van de minste pijn kiezen is vaak als weglopen van het probleem. Durf de keuze te maken die op lange termijn het beste is, ook al doet die nu het meeste pijn.

Gevangen op de Atlantische Oceaan

Het is verschrikkelijk heet in Banjul dat gevangen zit in een zandstorm vanuit de Sahara. Op de kalender van Dieter, die naast zijn werktafel hangt, staat een kringetje rond drie april, de vertrekdatum voor de grote oversteek. De dagen ervoor zijn gemarkeerd met een dikke streep en stellen de voorbereiding voor.

'You cannot be on the boat the last three days,' zegt Dieter 'we have to prepare mentally with the crew'. Teleurgesteld accepteert Olivier de boodschap. Hij zal de boot niet kunnen uitzwaaien. Hij hoort er niet meer bij.

GALGENMAAL - OLIVIER

De sfeer is vreemd de laatste dagen. Het liefst besteed ik iedere minuut samen met Zoë in de wetenschap dat we elkaar een maand niet zullen zien, maar veel ruimte voor romantiek is er niet. Gisteren was het mijn verjaardag, de dag voordat ik van de boot moet. Het was een dag zoals de voorgaande en de cake van Margrit smaakte als een galgenmaal. Het had een afscheidsfeest kunnen zijn na twee maanden zeilen, maar dat gevoel heerste niet. Ik voelde vooral verdriet. De boot was twee maanden lang mijn huis, maar nooit mijn thuis. Er waren mooie momenten waar we ons onoverwinnelijk voelden op de grote oceaan, er waren dagen met zeeziekte en er waren frustraties. Uit tegenslagen leren we het meest, en ja, ik heb veel geleerd de afgelopen twee maanden. Het was een ervaring om nooit meer te vergeten, en om nooit meer opnieuw te doen. Nu gaan we ieder onze eigen weg.

Vandaag is het zover. Ik stap van de boot af en ga naar Senegal, maar Dieter heeft mijn hulp nog een laatste keer nodig. Mijn laatste ritje is vijfhonderd meter naar het water- en dieselstation, waar we de boot vullen tot er niks meer bij kan. Voor de laatste keer draai ik samen met Dieter aan het anker. Een taak die Zoë nog steeds niet mag doen, net als al het andere, dat 'mannen' kracht benodigt. Wie weet mag ze straks zonder mij wel helpen. De boot is gevuld met zeshonderd liter water en vierhonderd liter diesel. Het werk zit er op, dus ik mag gaan. 'You can go if you want' zegt Dieter waardoor het lijkt alsof hij mij nog een keuze geeft. Als ik omkijk, zitten Dieter en Margrit al terug op de boot. Dag tijdelijke ouders, dag boot en een gevoel van leegte overvalt mij. Toen ik zeeziek was, wilde ik niets liever dan van de boot. Nu voelt het als opgeven, als mislukken. 'Niet aan denken. Het is de beste keuze' probeer ik mezelf op te peppen.

WNUR DEUTSCHE SPRACHE – ZOË

We lopen hand in hand naar de ferry. We houden elkaar stevig vast. Olivier met zijn rugzak op. Ik zonder rugzak. Ik knijp in zijn hand en voel een zwaar gevoel door mijn keel glijden. Ik mis hem nu al ondragelijk veel. Wat een afscheid. Dit gevoel is ongewoon, onbekend en onbeschrijfbaar. We hebben er beiden lang over nagedacht en het besluit is weloverwogen genomen. Toch weet ik dat mijn keuze niet meer zo vast voelt als voorheen. Emoties van mijzelf, van anderen en van ons hebben mijn besluit in de war geschopt. Gevoelsmatig sluit ik mij daarvoor af en probeer ik mij voor te bereiden op de grote tocht. Ik weet dat het een moeilijke tocht gaat worden, maar ik stel mij in op iets moois.

Olivier heeft net op tijd een kaartje voor de ferry en moet snel achter de kudde aan. De sluitende poort duwt hem net op tijd mee. Door het gesloten hek geven we elkaar een laatste kus. 'Ik hou van je', 'ongelofelijk veel', 'ik ook van jou' en er is geen tijd voor meer. Olivier wordt meegezogen en verdwijnt tussen de massa. Ik blijf even staan om de emoties te verwerken. 'Dag lieffie, wat ga ik je missen.'

Ik neem een hap lucht, maak me sterk, draai me om en begin aan mijn eigen avontuur. Nu is het Margrit, Dieter én ik. M&D, zoals ik altijd in mijn dagboek schrijf. We zijn andere mensen, we hebben andere ideeën, een andere leeftijd, een ander levensmotto. Eigenlijk hebben we niets dat met elkaar overeenkomt. Nooit hebben wij een natuurlijke binding gehad en bepaalde keuzes die zij maken zijn voor mij volstrekt onlogisch. Altijd hangt er een geforceerd gevoel. Het lijkt nooit hun echte keuze om ons mee te nemen. Toch hebben we altijd een manier gevonden om het degelijk te houden en spraken we uit wat uitgesproken moest worden. We zijn niet elkaars gezelschap, we zijn elkaars collega's die hun 'afpraak' op een nette manier met elkaar afronden. Waarom wil ik dit toch zo graag? Ik fietste vierduizend kilometer met het idee de oceaan over te steken. Nu ben ik zo ver gekomen en moet ik het afmaken. Maar voor wie dan? Ik ben degene die dit wil, ik doe dit voor mezelf. Mijn karakter vormt zich door perfectionisme, doorzetting en overwinningen. Deze expeditie is niet in 'het juiste schuitje', maar wel de juiste uitdaging. Ik zal dit afmaken, ik zie het als een leerschool, denk ik terwijl ik terug naar de boot loop. Gisteren gaf Olivier mij de woorden waarvan

hij wist dat ik ze nodig had.

'Het is een heel unieke uitdaging. In geen enkel bedrijf krijg je een persoonlijke training als deze. Het is een levenservaring, waarin je moet leren aanpassen aan de situatie zonder uitweg.'

Als ik terug op de boot kom, voel ik me onmiddellijk alleen. Er wordt niets gevraagd over het afscheid, er wordt geen woord aan Olivier besteed. Het leven gaat door alsof er niemand vertrokken is. Geen vraag, geen glimlach, geen knuffel. Nur Deutsche Sprache.

ALLEEN TUSSEN DUIZENDEN - OLIVIER

Ik kijk nog een paar keer om, maar kan Zoë niet meer zien. Voor mij stort een mensenmassa zich op de ferry. Ik voeg mij tussen het gedrum en ben blij dat we dit niet met de fiets doen. We staan op elkaar gepakt als sardientjes en varen in de blakende zon langzaam over de brede monding van de Gambia River. Ik kijk even verschrikt rond, maar ik ben alleen. Zoë is er niet. Het is een automatisme. We letten op elkaar, zoeken even oogcontact, een paar woorden en een glimlach. Nu ben ik alleen en voel mij alleen, opeengepakt tussen honderden mensen.

Even later zit ik in een oude bus op weg naar Toubacouta. Naast mij zit een jonge vrouw van ongeveer twintig.

'Ben je alleen hier?' vraagt ze onmiddellijk. 'Ik heb een huis in Sokone. Kom je met me?' Ze laat er duidelijk geen gras over groeien. Ik probeer uit te leggen dat ik een vriendin heb die op een zeilboot in Gambia zit, maar dat heeft het omgekeerde effect.

'Je hebt hier ook een meisje nodig' vervolgt ze, terwijl ze de baby op haar schoot opnieuw in de doeken wikkelt. Ik pas voor deze optie en ga snel op zoek naar een eigen slaappleats. Het voelt vreemd om alleen rond te lopen en niet aan Zoë te kunnen vragen 'Wat denk jij hiervan?' We zijn het gewoon om keuzes met zijn tweeën te maken, maar nu moet ik aan mijzelf vragen wat ik wil. Een voordeel van alleen reizen is dat je leert eigen keuzes maken. Heel even voelt de keuze om onze eigen weg te gaan toch positief, maar als eenmaal ik op bed plof, staar ik verweesd naar het plafond.

WINDSTIL – ZOË

Het is vreemd hoe er geleefd wordt alsof ik er niet ben. Plannen worden niet besproken, maar liggen al geheel vast voordat ze op tafel komen. Alles gebeurt op de altijd gehaaste en zenuwachtige manier. De dagen in Banjul ter voorbereiding op de tocht, zullen het zwaarst zijn, herinner ik mezelf. Ik moet nog een paar dagen mee in hun levensstijl, maar zodra we zeilen, kan ik de focus leggen bij mijzelf. We kopen twintig kilo aardappelen, tien kilo uien en negentig eieren. Als backpackers lopen we door de donkere, maar kleurrijke marktjes van Banjul. Het is een lange route over dezelfde zanderige wegen, langs hetzelfde voor M&D vertrouwde winkeltje, bij dezelfde mensen die ons keer op keer afzetten, langs dezelfde kinderen die ons herkennen en opnieuw om snoepjes vragen, in dezelfde dinghy die we elke vaartocht moeten oppompen en naar dezelfde zeilboot, waar wij straks de oceaan mee zullen oversteken. Ik hobbel achter ze aan, of soms voor ze uit. De tranen lopen ongestoord en geregeld over mijn wangen. Het is hoog tijd om te gaan.

Volgens de plotter zal de overtocht tweeduizend zee-mijlen zijn, dat is gelijk aan drieduizendzevenhonderd kilometer en in vogelvlucht net zo lang als van de Noordkaap naar het zuidelijkste puntje van Italië. Ter voorbereiding op een lange tocht en om niet teleurgesteld te raken, houd ik een tocht van twintig dagen aan. Bij een gemiddelde snelheid van vier knopen komt dat overeen met zeven en een halve kilometer per uur en is gelijk aan een persoon die al snelwandend de oceaan oversteekt. Deze snelheid bereken ik ver onder het gemiddelde van de boot. Dieter berekent dan ook een duur van zestien tot maximaal achttien dagen. Dat zou een goede meevaller zijn, maar ik durf er niet in te geloven, integendeel, ik begin mij langzaam behoorlijk zorgen te maken. Als ik naar de weerkaarten kijk, ziet het er windstil uit. Inmiddels weet ik dat Dieter nauwelijks naar weerkaarten kijkt. Ik heb nooit begrepen waarom hij dat niet doet, vooral nu, vlak voor de grote oversteek. Ik vraag een aantal zeilvrienden om hulp en krijg wisselende feedback. De een zegt dat het lekker rustig is en dat ik er van moet genieten, de ander zegt dat we absoluut niet moeten vertrekken. Natuurlijk blijven alleen de laatste woorden hangen en ik voel me rot, heel rot. Ik weet niet wat ik moet doen, ik kan alleen maar in onze, of ik bedoel, mijn kamer zitten met mijn handen over →

mijn hoofd. Ik weet heel goed dat ik het aan de kapitein moet overlaten, maar kan het niet laten om hem tactisch een vraag te stellen. Als ik hem vraag hoe het weer eruit ziet, heeft hij geen antwoord. Ik knik en houd mijn adem in. Op de dag van vertrek houd ik het niet meer.

‘Dieter, I’ve been looking to different weather charts, they predict very low winds’ zeg ik hem.

‘Hm’ krijg ik terug.

KIPPENVOER - OLIVIER

Een week lang onderzoek ik de goededoelenprojecten van de buurman van mijn ouders. Ik slaap in het hotel van Amadou, een goede vriend van mijn buurman. ‘s Middags eet ik mee met de familie, op zijn Senegalees. De familie zit op de grond rond een grote schaal. Iedereen eet met een lepel of met zijn handen. Een echte verdeling is er niet, dus iedereen schept willekeurig uit de grote schaal. De stukken kip of vis liggen in het midden. Een van de vrouwen plukt ze uit elkaar en gooit de stukjes naar iedereen toe. Het is fijn om een familie rond mij te hebben en activiteiten die de dagen vullen. Ik probeer iedere seconde van de dag te vullen. Deze keer niet om efficiënt te zijn, maar om de tijd zo snel mogelijk te laten gaan.

‘Godver ik had dit hele gedoe niet moeten doen en gewoon met jou door Afrika gaan fietsen’ stuurt Zoë in een bericht. Zolang ze in Banjul zijn, hebben we via Whatsapp contact. Ze vertelt hoe moeilijk de dagen zijn en ik kan mij de situatie helemaal inbeelden. Ik vind het knap hoe ze zich staande houdt en ben blij met de keuze die we gemaakt hebben, al stellen de weerkaarten mij niet gerust. Er is weinig wind en rond de evenaar is een grote zone waar het windstil is. Met die wind doen ze er misschien wel dertig dagen over. Een angstig gevoel bekruipt mij. Wat als er iets fout gaat onderweg, wat als ze geen diesel meer hebben, wat als, wat als. Plots voel ik wat onze ouders dachten tijdens onze eerste overtocht. Eenmaal op zee maken we ons geen zorgen en lijkt er niets gevaarlijk aan. Het lijkt doodnormaal om op een klein bootje de oceaan over te dobberen. Vanop de kant is het eng en benauwend. Straks is Zoë een klein driehoekje op een scherm, dat na een paar dagen zal verdwijnen. Pas als ze dicht genoeg bij het Braziliaanse vasteland zijn, verschijnt het driehoekje weer. Tussentijds is het afwachten, hopen en niet teveel nadenken. Het afscheid bij de ferry in Banjul was veel te snel. Stel dat er onderweg iets gebeurt. Ik lig in bed en word overmand door gevoelens. Ik pak mijn telefoon en stuur Zoë midden in de nacht een bericht:

Ik hou van jou, meer dan ooit! ik mis je!

NOG MEER GEKKEN - ZOË

Totaal onverwachts vaart er een Duitse boot uit de Gambia River en ankert honderd meter van onze boot. Ik spring in het water en zwem naar de andere boot. Ze zeggen dat de krokodillen alleen verderop in de mangroven zitten, daar hoop ik dan maar op. Mijn nood aan een compagnon is veel te groot. Wat blijkt, zij varen ook uit vanmiddag! En jawel, ook naar Brazilië. Mijn geluk kan niet op en een gerust gevoel walmt in me op. We zullen niet alleen zijn en dus ook niet de enige die zo belachelijk laat in het jaar nog oversteken. Wat een geruststelling.

‘Het weer ziet er niet goed uit hè?’, zegt Claus.

Ik ben blij dat ik met een zeiler over het weer kan praten.

Tot hij zegt ‘maar ik maak me geen zorgen, ik heb een tank van duizend liter en voor de zekerheid nog tweehonderd liter op het dek opgeslagen’.

Mijn hart slaat in mijn keel. Wij hebben een kleine vierhonderd liter en op het dek een jerrycan van twintig liter. Benauwd zwem ik terug naar onze boot. Aan het eind van de middag zullen we allebei vertrekken. Met hoogtij, als het water de rivier uitstroomt. Ik merk aan Margrit en Dieter dat ook zij hun rust vinden in het gezelschap. Voor mij zijn Claus en Ingrid een geschenk. Ik lijk het enige bemanningslid met kennis van het weer en bovendien sta ik, in alle eerlijkheid, soms te kijken van hun ‘zeilkunsten’. Maar ik ben geen zeiler, dus heb niks te zeggen. Ik ben, o zo blij, dat we een andere zeilboot aan onze zijde zullen hebben. Om drie uur middags is Dieter rustig met zijn blog bezig, terwijl hij de mast nog in moet om de elektronische apparatuur te checken. Het voelt allemaal zo onvoorbereid, maar dat weet ik inmiddels. Misschien is dat hun manier om er geen speciale gebeurtenis van te maken. Om vier uur zien we Claus zijn anker ophalen en voorbijvaren. ‘Gute Fahrt!’ schreeuwen ze. Nee! Stop! Niet zonder ons! denk ik.

Ik ben geladen met emoties, maar geen daarvan is blijdschap. Ik probeer Olivier een laatste keer te bereiken want snel zullen we uitvaren. Ik krijg hem niet te pakken. Verdorie Olivier, denk ik gestrest! Het is inmiddels zes uur en ik begin bijna te denken dat we vast morgen zullen vertrekken als het moment is aangebroken en Dieter

zegt ‘Okay, dann tun wir die Anker ab!’. Ik zet mijzelf moedwillig bij het anker en haal voor het eerst in twee maanden samen met Dieter het anker omhoog. Ik word niet weggestuurd en hij aanvaardt mijn hulp. Er borrelt een lichte trots op. De boot draait zich met een krachtige slag in de richting van de Atlantische Oceaan. Ik ga met mijn gezicht in de wind staan en voel het kriebelen. We vertrekken! De grote tocht! We zijn weg! Ik heb het

gedaan! Geen weg meer terug. Ik zeil de Atlantische oceaan over! Straks sta ik aan de overkant!

Terwijl we uitvaren laat ik Olivier zijn telefoon voor mijn gevoel wel honderd keer overgaan, maar hij antwoordt niet. Ik stuur een laatste bericht en hoop dat hij toch nog antwoordt.

[3/4/2017 19:09] Zoë: Lieverd

[3/4/2017 19:09] Zoë: Neem op!

[3/4/2017 19:10] Zoë: Ik wil je zeggen dat ik van je hou! En niet kan wachten tot ik je zie! Kan vast pakken! Kan kussen en op je borst kan liggen. Ik wil je zeggen dat je me iedere avond mag inbeelden, dat ik naast je kruip en je een hele warme, lange, zachte kus geef!

Dankjewel dankjewel! denk ik, als Olivier me eindelijk terugbelt. Haastig neem ik op, ik weet niet meer wat ik moet zeggen, ik zit vol met emoties, ik kan de juiste

woorden niet vinden. Als ik ophang, orden ik mijn gedacht weer, ik weet alleen maar dat ik bijzonder gek ben op hem. Ik zo blij ben met deze liefste jongen, die mijn keuzes niet alleen respecteert, maar zelfs aanmoedigt.

Dan zijn de bolletjes op mijn iPhone leeg en staat er ‘no connection’. Dat zijn de duidelijke woorden van mijn telefoon voor de komende twintig dagen. Op deze wereld kunnen we bijna niet meer signaallos leven. We kunnen ons niet zomaar afzonderen zonder mensen of mensgemaakte objecten rond ons te zien, zonder afgeleid te raken en verbonden aan wat dan ook. Ik realiseer me dat dit het bizarre, het bijzondere en het unieke is aan deze tocht. Het is de ervaring die ik wil. Welke mens wordt nu nog voor twintig dagen afgezonderd van ... alles? →

EEN DRIEHOEKJE - OLIVIER

Yandé, de lokale verantwoordelijke van het project, legt me van alles uit over de werking van het microkrediet, als ik mijn telefoon voel trillen in mijn rugzak. Ik moet kijken want dit is Zoë, denk ik verschrikt.

‘Excusez-moi, ma fiancée’ zeg ik tegen Yandé. Vijftien gemiste oproepen, shit shit. Stomkop die ik ben, hoe kan ik dat niet gehoord hebben. Hopelijk ben ik op tijd en ik bel zo snel als ik kan. Zoë neemt op, ze zijn al vertrokken en varen richting de oceaan. Tranen springen in mijn ogen, van blijdschap, van gemis, van liefde. Zoë klinkt opgewekt en trots. Ze zijn vertrokken en eindelijk is er een einde aan al de twijfels. Er is geen weg meer terug. Het stelt mij gerust dat ze er zin in heeft en ik hoop dat ze, ook zonder mij, geniet van de lange tocht. We zeggen wel honderd keer ‘ik hou van jou’ totdat de verbinding wegvalt. Hebben we vijf minuten gebeld of een half uur? Ik weet het niet, maar het was zo intens. Tranen rollen over mijn wangen als ik de telefoon tegen mijn oor druk. Het klinkt als het geluid van de zee. Ik sluit mijn ogen en zie Zoë voor op het dek staan. Ze staat met haar armen gespreid en de wind wappert door haar lange haren. Goede reis, denk ik, geniet ervan. We kunnen nog net een laatste berichtje sturen en dan verdwijnt het signaal definitief.

[3/4/2017 19:30] Olivier: Hier sta ik dan, in tranen tussen al die vrouwen

[3/4/2017 19:30] Olivier: Dag gekkie! Wat kijk ik uit naar de overkant! Dit is een mix van de fijnste liefdegevoelens en grootste gemis! Ik hou van jou, meer dan ooit! Tot aan de overkant

[3/4/2017 19:31] Zoë: ...traantjes :)

[3/4/2017 19:31] Zoë: Dit berichtje houd ik voor altijd bij me. Tot aan de overkant!!

[3/4/2017 19:32] Zoë: Ik verdwijn NU van de radio... DAAAAG!

Yandé vraagt of alles goed is en de vijftig Afrikaanse vrouwen kijken mij bezorgd aan. Ik stel ze gerust en vertel dat ik heel erg verliefd ben, waarna er veel ‘ooh’, ‘aah’ en gegiechel klinkt.

Terug in het campement plof ik op bed. Zoë is pas een uur onderweg en ik mis haar enorm. Op het scherm zie ik het kleine driehoekje in de monding van de rivier. Ik beweeg de kaart naar Brazilië, dat is nog ontzettend ver. Die nacht doe ik geen oog dicht. Op de kaart is het driehoekje nauwelijks verplaatst. Ik neem mijn telefoon en bel mama. ‘Hoe lang duurt liefdesverdriet?’ vraag ik. Na onze reis vraagt Olivier aan zijn ouders wat ze het meest indringende moment vonden van de afgelopen vier jaar. ‘Jouw telefoontje vanuit Senegal, toen je daar huilend alleen zat, brak mijn moederhart’. →

EEN GEFORCEERDE BOEL - ZOË

Voor mezelf maak ik een schema om een beetje houvast te bieden in deze structuurloze dagen. Het is een tabel die dient voor statistieken en als agenda. Ik zal elke dag om achttien uur, iedere vierentwintig uur, opschrijven wat onze positie is in gps-coördinaten, de afgelegde afstand, onze gemiddelde snelheid, het waterverbruik, hoeveel diesel en hoeveel motoruren we maken. Ik vink per dag aan welke dingen ik die dag heb gedaan. Ik las de afgelopen drie jaar precies nul boeken uit. Tijdens de vorige zeiltochten las ik er al twee. Nu heb ik zeven boeken op de e-reader staan. Verder wil ik nachtwachten draaien. Dat mochten we geen enkele nacht doen dusver. 'We doen het altijd samen' waren de woorden die ons deden afvragen waarom we dan wel meevaren. Veel lifters zullen een gegeven paard niet in de bek kijken, maar ik kan het niet laten om het onderwerp opnieuw aan te knopen. Nachtwachten zijn een vermoeiende taak om twintig dagen alleen te doen. Ik ga rustig bij ze zitten en zoek een goed moment.

'Het wordt een lange tocht. Het is belangrijk dat iedereen fit blijft.' zeg ik en ik geef ze de suggestie om zelf in de cockpit te slapen, terwijl ik de wacht houd, zodat ze er snel bij zijn als het nodig is. Verrassend genoeg accepteren ze het en het voelt als een overwinning. Ik zal elke dag van vier tot acht de wacht houden. Gedurende de dag zorgen we gewoon dat er altijd iemand op het dek is.

De eerste vierentwintig uur vallen niet mee. Er staat geen wind en vannacht stonden we zelfs volledig stil. We beginnen onze 'zeil'-tocht met twaalf uur motoren en sluiten de eerste dag af met een gemiddelde van 2,8 knopen per uur. Er komt een misselijk gevoel in mij op. Ik heb mij ingesteld op een trage tocht van twintig dagen, maar als dit ons gemiddelde wordt, zullen het dertig dagen worden, dat is maar liefst een maand. Ik kan alleen maar blij zijn als we op de tweede dag zonder motor vooruit komen. We gaan niet snel, maar er verschijnt in ieder geval geen nul meer op de snelheidsmeter. Met alles boven de drie knopen ben ik deze dag tevreden. De zee is rustig, het beweegt als een groot vliegend tapijt, met lichte, langzaam opbollende heuvels. Olivier had dit prima aangekund. We wiegen slechts stilletjes heen en weer. Het is geen probleem om de hele dag binnen te zitten zonder misselijk te worden en we kunnen rondlopen zonder ons evenwicht te verliezen. Zelfs naar het toilet gaan kan zonder onhandige manoeuvres, koken kan zonder kans op kokend water over je vingers en slapen kan zonder van de ene naar de andere kant te rollen. Ik moet toegeven, behoorlijk comfortabel.

De eerste week verloopt als dag twee, over de rustig golvende zee. De zachte wind komt niet helemaal uit de

goede richting, dus we zigzaggen onze weg langs de koerslijn naar het zuidwesten. Dat betekent minstens zes keer per dag de zeilen verzetten. Het is behoorlijk anders dan dat de trade winds hun naam kennen. Men zegt dat één keer de zeilen worden gezet, de wind ons vanzelf naar de Caraïben of Brazilië blaast. We mogen niet klagen. De wind heeft weliswaar een minimale sterkte van zes tot tien knopen maar met de lichtweerdezeilen komen we vooruit. We hebben na zeven dagen een gemiddelde van 3,9 knopen, vrijwel gelijk is aan mijn geplande twintig dagen en beter dan de voorspelde weerkaart.

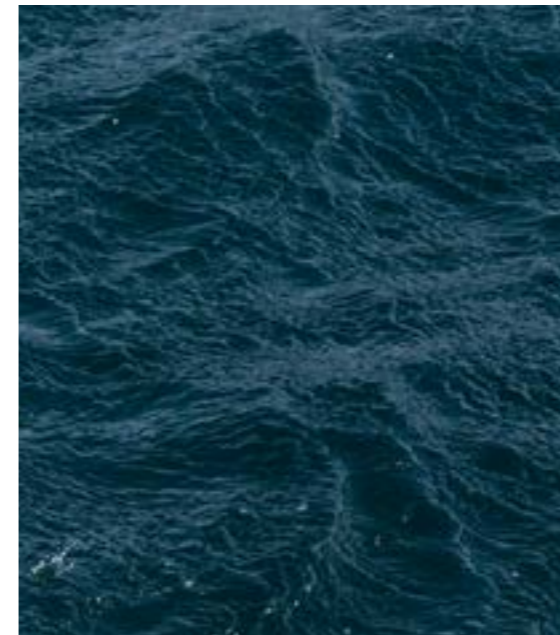
Ondertussen bouw ik aan een band met Margrit. Het is voor mij de manier om enigszins een relatie te hebben en mij onderdeel van de crew te voelen. Het is een lieve vrouw. Ik probeer haar losser te maken en doe echte vrouwendingen met haar. Het heeft geen zin om me te irriteren en in discussie te gaan. Ik zal alleen mezelf in de weg staan, en hun trouwens ook, waardoor het gevoel lange tijd zal aanhouden. Ik leer om in razend tempo te accepteren, positief te blijven en mijzelf aan te passen. In werkelijkheid gaat het te ver en pas ik mij zo ver aan dat ik niet meer mezelf ben. Ik leer andere karakters in mezelf naar boven halen. Ik laat alles gezegd worden en gedraag mij extreem onderdanig. Het heeft succes. Dieter is een dromer en leeft in zijn eigen wereld. Ik heb vaak het idee dat ik hem meer stoort dan goed doet. De relatie met hem laat ik voor wat het is. Hij is een man van weinig woorden en de taalbarrière maakt voor hem dat hij conversaties niet aangaat. Gesprekken hebben we sowieso nooit gehad. Beide zijn geen kletsers, geen filosofen, terwijl ik dat wel ben. Het zijn gesloten mensen die ons nooit vroegen welke opleiding we deden, wat de naam van mijn moeder is of hoe het is om door Europa te fietsen. Margrit is een bezorgde vrouw en het tegenovergestelde van mijn moeder, die mij zelfstandig en los heeft opgevoed. Een opvoeding die mij gemaakt heeft wie ik ben en vooral waarom ik nu hier ben. Het is een hele andere verhouding, maar ik pas me aan om dichterbij Margrit te komen. Ik laat haar mijn haar vlechten en vraag haar veel naar haar dochter. Ik vertel haar alles dat in mij opkomt. Wat er in mijn boek gebeurt of hoe mijn koeienvlaai in het toilet eruit zag. Het werkt, Margrit en ik groeien naar elkaar toe. Ik ben mezelf niet, maar voel wel meer respect voor haar. Ik krijg de losse vrouw onder de strakke huid te zien. Zacht, onzeker, teder en lief. We hebben een vriendelijke band.

Ondanks de comfortabele en acceptabele snelheid valt de eerste week me behoorlijk zwaar. Het kost energie om in een rol te kruipen waarin ik mezelf niet bent. Daarnaast ben ik geaccepteerd als 'zevrouw'. Dat is fantastisch,

maar ik voel nu ook de fysieke uitputting van het zeilen. De windmolen draait niet, daar is te weinig wind voor en de zeilen versperren de zonnepanelen. Kortom we hebben nauwelijks, of soms zelfs geen elektriciteit. Het automatische navigatiesysteem en andere besturingsmiddelen staan daarom uitgeschakeld. We moeten zelf sturen en dat kan Dieter niet alleen. We zeilen zeven op zeven, vierentwintig uur per dag, handmatig op de kompas. Gaaf voor de eerste dagen, want ik had hiervoor het stuur nog nooit aangeraakt, maar loodzwaar. Vierentwintig uur lang wisselen we de stuurwacht elke

twee uur af. Met nachtwachten en tweemaal daags kooktaken zijn we als crew snel uitgeput en doen we niet veel anders dan slapen tussen de taken door. Het is zelfs moeilijk om al mijn eigen taken af te ronden. We komen prima de dagen door, maar geregeld trek ik mij terug om ingehouden frustraties uitbundig van me af te schrijven. Ik ken ze inmiddels goed en weet hoe ik de sfeer in de hand moet houden. Ik besef dondersgoed dat alleen ik het plezier van mijn eigen trip in handen heb. Het vraagt veel van mezelf, maar ik merk resultaat. Al blijft het allemaal een geforceerde boel. →

160 TEKENS - OLIVIER

Als de dagen vorderen, denk ik gelukkig wat minder aan Zoë. Twee keer per dag kijk ik naar de kaart en na vijf dagen kan ik de boot nog steeds zien. Na de trage start lijken ze aardig op te schieten wat mijn hoop op een voorspoedige aankomst in Brazilië doet toenemen. Na vijf dagen is het tijd voor een berichtje naar de satelliettelefoon. Het is de enige manier waarop we contact kunnen hebben. Ik kan er via internet zoveel sturen als ik wil, maar ik weet dat Dieter er gek van wordt. Eén keer Wper vijf dagen lijkt mij genoeg en af en toe een update over het weer. Het bericht kan maximaal honderdzestig tekens bevatten. Het is improviseren en bijna codetaal als we een bericht sturen. Probeer maar eens vijf dagen emoties en belevingen samen te vatten in de lengte van een oud SMS-bericht. Daarna is het wachten op een antwoord dat via de mail binnenkomt. Zoë is op dit moment een driehoekje en honderdzestig tekens. De rest is eigen fantasie.

WEEK 2 – ZOË

In de tweede week laat ik los. Ik denk nergens meer overna en laat alles over mij heen komen. Mijn vat op de tijd, op de snelheid en op de sfeer laat ik allemaal geheel op de loop gaan. Ik noteer ze om achttien uur, maar kijk er verder niet meer naar om. Ik wil er niet over nadenken. De dagen passeren zonder dat ik het door heb. Ik probeer nuttig te zijn door elk middag een lekkere maaltijd op tafel te zetten en de boot te poetsen. Natuurlijk is de situatie nog steeds hetzelfde, maar alles dat mij normaal zou opjagen, laat ik het ene oor in gaan en het andere weer uit. Eigenlijk luister ik niet meer naar de onzekere zeilbeslissingen, ik knik vriendelijk en richt me dan weer op mijzelf. Als wij weer eens noordelijk varen terwijl we zuidelijk moeten, denk ik, ach twee of vijf dagen langer, we komen uiteindelijk wel aan. Als we noordelijk varen en Dieter er plots achter komt, zegt hij 'Ist die Wind jetzt wieder gedreht', terwijl niet de wind, maar hij zelf het schip heeft doen draaien. Ik trek een onzichtbare wenkbrauw op en richt me weer op mijn boek.

Eenmaal in bed slaap ik niet en lees ik een verhaaltje in 'kippensoep voor de ziel'. Verhaal acht, twee wolven. Het slaat de plank raak.

In ieder mens schuilen twee wolven. Ze vechten met elkaar, de goede en de slechte. Welke van de twee zal winnen? Degene die je voedt. De wolf die eten krijgt kan sterk worden. De eigenschappen die je voedt zullen de strijd winnen. Ik voel binnen in mij een gevecht van een wolf met irritatie, en soms woede, tegen een wolf met vrede, vriendelijkheid en geduld. Ik negeer de eerste en voed de tweede. Dit is waarom ze wint.

In de momenten dat ik mijn eigen plekje in de schaduw opzoek, geniet ik van een aantal wondertjes op deze oceaan. De zonnestralen verdwijnen tot oneindige diepte in het blauwe oppervlak. Ze laten me verder kijken dan ik werkelijk kan. Ze doen mij realiseren dat ik drieduizend meter water onder mijn billen heb en ik begin mij voor te stellen wat zich daar allemaal afspeelt. Zeevogels leven midden op zee en zwerven geregeld rond onze boot. Wij

bewegen ons als een walvis door het water en vliegende vissen spreiden hun vleugels in een poging te vluchten voor het gevaar. Tegen de avond gaat de magiedoo open. De zonsondergangen zijn rustiek, vol kleur en uitbundig aanwezig. De volle sterrenhemel is sprankelend en nergens zo helder als rond de evenaar. Naast de boot verlichten twinkende lichtjes het gitzwarte water. Ik vraag me af wat het is, zo krachtig, zo helder. Het verbaast mij niet dat de vroegere zeemanslieden dachten dat ze bezoek hadden van zwemmend vrouwelijk schoon. Het is iets onwerkelijks waarvan ik het bestaan niet kende. Het zijn algen, die bij een veranderende beweging veranderen in een lichtbommetje. Soms zo fel, dat ik denk dat er een zaklamp op me schijnt. Magisch!

Het is op dag veertien, aan het einde van de tweede week dat wij recht op de schatkist van een prachtige regenboog afvaren. Als een aankomstboog wijst het de weg naar de evenaar. Want, zo lijkt het, precies daar waar →

de regenboog zich bevindt, zullen de cijfertjes van de geografische coördinaten zich veranderen in 00,0000 graden. We varen van het noorden naar het zuiden van deze aardbol. Er is geen grenspost of markeringsbordje dat onze kruising viert. In feite is er niets anders, de zee is even blauw en even groot. Alles is hetzelfde, maar toch vinden wij het tijd voor feestje en Margrit bakt een taart. De zee is immers zo rustig dat we aan tafel met mes, vork en een glas appelsap van ons stukje suiker kunnen genieten.

Dieter weet niet hoe groot zijn dieseltank precies is dus we hebben geen idee hoeveel diesel we exact hebben. We zijn net over de helft, maar de tank lijkt bijna leeg. We hebben ons zelf zo vaak door windloze gebieden heen moeten varen om niet af te drijven. Het maakt mij helemaal gek. Ik kan het niet negeren. Wat als we zonder diesel zitten? Ik breng veel tijd op mijn kamer door. Doordat de oceaan zo rustig is, kan ik zonder problemen op bed liggen. Uren aan een stuk lees ik door. De nachtwachten mag ik niet meer doen. Waarom weet ik niet, maar ik vind het niet erg. Er is nauwelijks wind en ander verkeer al helemaal niet. Mijn lijst met taken om te doen, is intussen zo uitgebreid dat ik niet genoeg tijd heb. Zo blijkt dat ook als ik zeeën van tijd heb, het mezelf nog zo druk kunt maken als ik zelf maar wil. We zijn kampioen in ons leven volproppen met duizend dingen en ik vergeet bijna te genieten van het nu.

Iedere avond in bed mis ik Olivier intens. Ik beeld hem naast mij in en fantasieer over seks. Vooral heel veel kusjes en knuffels. Een zachte hand en zijn warme lichaam. Ik voel mij alleen, maar de verbeelding is fijn. Hij voelt dan heel dichtbij. Soms moet ik huilen en schrijf ik driftig in mijn dagboek hoeveel ik hem mis. Dan voel ik hoe ik vecht tegen het alleen zijn. Hoe graag ik de mooie momenten met hem deel en hoe hard ik hem nodig heb in de slechte momenten. Weer op andere momenten krijg ik energie van het alleen zijn. Ik weet dat ik mezelf kan vermaken, mezelf in moeilijke situaties kan redden en voel mij verrijkt met de ervaring en lessen die ik leer.

Het einde van de dag markeer ik door een douchebeurt. Het is een momentje van privacy en afzondering waar ik iedere avond naar uitkijk. Na de woorden 'ik ga mij douchen' sta ik voor de vol geblazen zeilen, poedelnaakt op het puntje van de boeg met mijn haren los uit de greep van mijn vlecht. Mijn haren wapperen in de wind terwijl ik de emmers zoutwater over mij heen giet en mij laat opwarmen door zon. Ik zit op mijn knieën en voel de zachte wind over mijn natte huid glijden. Ik voel mij vrij, open en levendig. Ik sluit mijn ogen, ruik en laat de

frisse lucht mijn neus in dringen. Daar zit ik dan, prominent naakt voor op de boeg, de opvallendste plek van de boot en toch ziet niemand mij. Ik kijk naar het water, de immense verte en luister naar de enorme stilte om mij heen. Dit is heel bijzonder, ik geniet intens.

EEN TEKEN VAN HOOP - OLIVIER

De stranden in Senegal staan bekend als mooiste van Afrika, maar het doet mij niet veel. Als ik één ding geleerd heb in de afgelopen twee weken, is het dat ik toch niet zo goed alleen kan zijn als ik dacht. Ik ben een solist die het liefst zijn eigen weg gaat en graag zelfstandig bezig is. Maar na twee weken Senegal vermaak ik mij allesbehalve. Ik zit de tijd uit, wachtend totdat ik naar Brazilië ga, waar ik moet wachten op een driehoekje dat terug op het scherm verschijnt.

Drie dagen later zit ik in het vliegtuig naar Brazilië. Zoë is net halverwege dus ik ben veel te vroeg aan de overkant. Als ik de oceaan vanuit de lucht ziet, is dit helemaal niet zo machtig. Ik zie een vage donkerblauwe massa, maar een gevoel van grootte geeft het niet. Ik gooi een denkbeeldig touw uit het vliegtuig en trek de zeilboot wat sneller naar de overkant. Als ik in Recife aankom, lees ik een berichtje van de satelliettelefoon.

*"LangVrIkJeZie.owind.staanstil.weinigdiesel.mkn
Tusenstop2/3d Eilnd F.n. ZieLonelyp.dagkostenhoog.
gok16dnaarmainland:(.goedevlucht.mama:locatiek-
lopt.kus"*

Nog zestien dagen. Ik stort even in. Mijn sprankeltje hoop zijn de letters Eilnd F.n. Ik heb geen idee wat het betekent, maar het woordje Eiland geeft mij enige moed.

WEEK 3 – ZOË

Al de hele dag sluiten extreem donkere regenwolken de boot vanuit het westen, noorden en oosten in. Wij varen precies in het gat voor de regen uit, richting de ontsnappende blauwe hemel. Die kwade lucht ziet er prachtig uit. De zee is onstuimiger dan anders en ondanks de twee beaufort laat ze voelen dat ze het er niet mee eens is. Vannacht gaven de goden bliksemschichten af om aan te geven dat ze dichterbij komen. Een soort waarschuwing in de vorm van alarmerend licht. Terwijl ik de boot poets, bekijk ik het donkere spektakel. Ik zie het veranderen en hoop alleen maar dat wij het droog houden, want het ziet er onheilspellend uit. Als ik een tel later weer opkijk zie ik kolken verschijnen die zich van de laag hangende wolken een weg naar beneden slingeren. Ooh nee! Tornado's!! Ik zit midden op de Atlantische oceaan met twee Beaufort wind, een bijna lege dieseltank en recht voor mij drie tornado's! Dat kan niet! Ik kan niet goed inschatten hoe ver weg ze zijn. Een wilde gok zegt mij tien kilometer, maar deze razende, sleurende en trekkende dingen kunnen zich in een mum van tijd verplaatsen. Straks zitten we er midden in? Straks verliezen we een mast? Wat dan? De

angst giert door mijn lijf terwijl ik Dieter roep. 'Oh nein! Das können wir nicht brauchen' is het eerste wat hij zegt terwijl hij met open mond en grote ogen naar de slierten kijkt die zich in het midden versmallen en waarvan je het water meters hoog in de lucht ziet gutsen. We houden ze strak in het oog. Wij lijken te ontkomen en in het veilige blauwe gat in de hemel te blijven hangen. De zuidwestelijke wind dringt ze naar achteren. Na twee uur zijn ze weg. Ik heb dit nog nooit gezien en hoop het niet meer te zien. Ik voelde het gevaar van heel dichtbij, tot kippenvel op mijn huid.

Aan dek wordt de sfeer steeds iets gemoedelijker. Alles waar ik mij ooit aan ergerde en later negeerde, zijn nu grapjes. Stilletjes en soms hardop lach ik om de situatie. Het gevolg is dat ik mij nauwelijks erger en mij meer en meer vermaak. Zelfs Dieter lijkt wat op te beuren. Af en toe wordt er mee gelachen en ze verrassen mij met vragen die drie maanden geleden gesteld hadden kunnen worden. Wat de naam van mijn moeder is? Welke studie mijn zus doet? En wat ik voor sport →

heb gedaan? Ik geloof dat het mij is gelukt een band op te bouwen, een manier te vinden om ondanks de krappe ruimte en gespannen situatie, zonder vluchtweg, toch een relatie te vinden met mensen die gesloten zijn. Ik heb zonder weerwoord onterechte woorden over mij heen laten komen, zoals 'egoïst' en 'what a baby'. Ik heb mij soms aan het werk laten zetten op een manier die ik niet als 'normaal' ervaar. De afgelopen weken heb ik voor mijn gevoel een zeer onderdanige rol aangenomen, maar die rol heeft het uiterste uit mijzelf gehaald. Ik kende acceptatie, geduld, aanpassing, overgave, ik leerde te dealen-met-de-situatie en alleen het positieve boven te halen in een omgeving van onmogelijk veel prikkels. Ik heb andere eigenschappen en wensen van mijzelf moeten negeren. Ik leer dat praten en emoties uiten om 'problemen' op te lossen niet altijd zullen werken. De wil moet van twee kanten komen. 'Life isn't fair' en daar heb ik mee te dealen.

We hebben dringend diesel nodig. De tank is nagenoeg leeg en als de wind zo blijft hebben we een probleem. We hebben ongelofelijk veel geluk dat er een eiland op

vierhonderd kilometer van de Braziliaanse kust ligt, Fernando de Noronha. Daarna is het nog drie tot vijf dagen tot het vasteland. Ik kan mijn oren niet geloven. Dieter stelt plots voor om een week te blijven en Olivier naar het eiland te laten komen. Wat een lief gebaar en mijn geluk kan niet meer op.

Ik leg mij met mijn buik op het dek en wordt verrast door een groep dolfijnen. Feestelijk dansen en springen ze rond de boot. Zij weten het ook. Ik ga Olivier bijna zien! Ze komen het met mij vieren. Ik glijd mijn hand naar het water. Ik kan er niet bij, maar voel de waterdruppels van de boot tegen mijn hand spatten. Ik kan ze bijna aanraken en voel me dichtbij, alsof ik met ze kan praten. Ze geven mij het gezelschap dat ik zocht. Ik voel mij blij, ik voel overwinning, ik voel mij trots. Ik sluit mijn ogen en beloof mezelf dit moment nooit te vergeten en om voor altijd het gevoel van de trotse winnaar te onthouden. Als ik mijn ogen weer open, zie ik in de verte een krachtige spuit uit het water komen. Een logge massa komt boven drijven. Ik knijp mijn ogen tot spleetjes. Daar is ze dan, het grootste dier op aarde, de walvis!

LEVENSGEVAARLIJK - OLIVIER

Om één uur 's nachts bel ik aan bij Diego. Een lange baard, verwilderd haar en een getatoeëerd lichaam staat aan de andere kant van de stalen deur met tralies. Het zou zo de deur van een gevangenis kunnen zijn. Een grote glimlach verschijnt op zijn gezicht. 'Bem vindo a minha casa' zegt Diego en hij zwaait de stalen deur open. Diego komt uit de meest zuidelijke provincie van Brazilië, Rio Grande de Sul, meer dan drieduizend kilometer van Recife. Daar studeerde hij informatica en startte zijn eigen bedrijf. Zijn ondernemerszin en vlotte babbel zijn een groot voordeel in de computerwereld. Al snel verdient hij veel geld en raakt op het verkeerde pad. Lange werkdagen, veel stress en de drang om het uiterste uit zichzelf te halen, drijven hem naar stimulerende middelen. Hij raakt verslaafd aan cocaïne. Op het dieptepunt van zijn verslaving verspilt hij wekelijks een fortuin aan drugs. Hij komt aan de rand van de afgrond en kijkt de dood in de ogen. 'Als ik één week langer was doorgedaan, zou ik sterven door een overdosis of vermoord zijn door een drugsbende' vertelt Diego. Na een maand in een gesloten instelling, kickt hij vijf maanden af op een boerderij. Langzaam kruipt hij uit het dal en krijgt nieuwe levensenergie, en vooral een andere kijk op het leven. Zoals vaak zorgen dramatische momenten voor een paradigmaverschuif

ving. Geld is niet meer belangrijk voor hem, wel doen wat hij graag doet en elke dag gelukkig zijn. Hij droomt van een wereldreis op de fiets, wat voor hem symbool staat voor zijn teruggewonnen vrijheid en onafhankelijkheid. Drie dagen geleden stuurde ik hem een berichtje via het fietsnetwerk Warmshowers. Hij is dolgelukkig met mijn komst, en ik ben blij met wat gezelschap.

Ik wilde nooit naar Brazilië, uit angst voor alles wat we op tv zien. Overvallen, drugs, bendes, favela's, noem maar op. De media schetst een levensgevaarlijk land. Na een paar dagen in Recife heb ik nog steeds al mijn spullen en loop ik zorgeloos over straat. Brazilië is helemaal niet gevaarlijk, evenmin als Gambia, Senegal en alle andere landen die we later passeren. Natuurlijk is er meer armoede en meer geweld, maar ook in Europese steden zijn er plaatsen waar we 's nachts beter niet kunnen komen. Diego verzekert mij dat ik toch moet oppassen. 'Hij sprong op de weg en richtte zijn geweer op mij' vertelt Diego hijgend als hij het incident van een half uur geleden naspeelt. Op weg naar huis werd hij bijna overvallen door een gewapende man. 'Niks gebeurd' zegt hij lachend 'Ik stak mijn middelvinger op en ben snel doorgefietst'. →

VERSTOPTE VIS – ZOË

Vroeg in de ochtend zie ik een paar grijze contouren aan de horizon. 'Land in zicht' schreeuw ik naar Dieter en Margrit die de verrekijker nemen en het met eigen ogen willen zien. Na negentien dagen op het water verschijnt in de verte een stukje land. Binnenin borrelt een bijzonder gevoel. Zo moeten de eerste ontdekkingsreizigers zich ook gevoeld hebben. Hoewel het niet de eindhalte is, voelt het als een enorme overwinning. Ik voel mij trots en tranen vloeien van blijdschap. Het duurt nog een paar uur voordat we bij het eiland zijn, maar toch zoeken we al naar de vlag van Brazilië, als plots de motor uitvalt. 'Nein, das kann nicht wahr sein' zegt Dieter ongerust. Het laatste stuk is tegen de wind en zonder motor drijven we aan de eilanden voorbij. Dieter duikt de machinekamer in, maar alles lijkt normaal. Er zit geen water in de motor, sterker nog, er komt helemaal geen water binnen. De vrolijke sfeer van tien minuten geleden is helemaal verdwenen. Ik blijf uit de buurt van Dieter en hoop vurig dat het niet ernstig is. Mijn verlangen om Olivier te zien is veel te groot. Dieter steekt een lange stok in de inlaat en voelt een grote prop. 'Da ist etwas versteckt' hoor ik hem tegen Margrit zeggen. Plots roept hij trots 'Wir essen heute Abend Fisch'. Al twee weken hangt de vislijn uit aan de achterkant van de boot, zonder succes. Opgelucht halen we adem, de arme vis is dood, maar de motor is weer gezond.

Langzaam, veel te langzaam, komen we dichterbij. Ik ben hongerig van ongeduld als we eindelijk het anker uithoogen en in de dinghy stappen om naar land te varen. Zodra we aan land gaan, vergeet ik het zand te kussen. Mijn hoofd denkt maar één ding: Olivier! Ik zeg Dieter en Margrit gedag en haast mij naar de kleine luchthaven.

Als ik de hal binnenkom, tuur ik door het glas. Ik ben net op tijd, het vliegtuig is al geland. Dan zie ik hem wachtend in de rij. Hij ziet mij niet. Het is een verrassing, al denk ik wel dat hij het verwacht. Hij weet dat we zijn aangekomen want deze ochtend heb ik snel gebeld. Stiekem kan ik hem bespieden vanachter een groot glimmend glas. Ik giechel bijna hardop. Plots kijkt hij recht mijn kant op. Snel trek ik mijn hoofd weg, maar als ik nog eens spiek, slaat Olivier een gil van blijdschap. De glazen ruit spat bijna uiteen van de opwindende losbreekt als onze ogen elkaar vinden. Er is teveel te vertellen, teveel emotie om te troosten en teveel achtergebleven liefde om in te halen. De timing is perfect. We hebben drie volle dagen met elkaar op het mooiste eiland ter wereld. Het beste cadeau dat we konden wensen. Slechts vijf meter en een glazen wand scheiden ons nog van elkaar.

IN ELKAARS ARMEN - OLIVIER

Het vrouwtje achter de balie vraagt zich vast af waarom ik zo blij ben als ik de peperdure toeristentaks betaal. Al het gemis van de afgelopen weken verandert in blijdschap. Nog nooit voelde ik mij zo verliefd. We vallen in elkaars armen en laten niet meer los, totdat een karretje tegen mijn been duwt en er eindelijk langs wil. Zoë wil niet terug naar de boot, nu nog niet. Ik neem haar eerst naar een klein restaurant waar ze eindelijk iets anders kan eten dan aardappelen, ui en eieren. Ze ziet er mager uit, maar de grootste schade is emotioneel. Ik zie een zwakke Zoë, ze lijkt helemaal gebroken. 'Wat hebben Dieter en Margrit met jou gedaan?' vraag ik mij luidop af. Zoë barst in tranen uit en kan het niet uitleggen. 'Niks niks, het was eigenlijk heel goed. We hebben een mooie tocht gehad' zegt ze door alle tranen heen. Alle emoties van drie weken komen naar boven, het is te veel. Het waren zware weken waar Zoë haar gevoelens niet kon uiten. Ik luister met grootste bewondering en verontwaardiging naar haar verhalen. Wat een onwaarschijnlijk avontuur. Geen seconde voel ik jaloezie, alleen maar trots. Dit kan alleen Zoë.

LIEFDE IN HET PARADIJS

We luisteren, knuffelen, praten, knuffelen, wandelen en knuffelen. Alles wordt verteld, elk oogcontact wordt beantwoord. In stiltes kijken we elkaar aan en pakken we elkaars hand vast. Regelmatig komt er een traan. We voelen ons dichterbij elkaar dan ooit. We zijn onvoorwaardelijk verliefd. Op het strand ligt een oud vissersbootje. We hebben niks, maar we hebben elkaar. Er ligt een plastic matras voor één persoon. Als de nacht valt en we zeker zijn dat we alleen zijn, mogen we eindelijk. Het gaat heel rustig, heel teder. We kijken elkaar aan. De topjes van onze vingers tasten elkaar langzaam af. Onze hartslag slaat rustig, maar luid. We voelen alles. Intens. De drie dagen vliegen om, maar het zijn en blijven de meest romantische dagen van ons leven.

Wat wij leerden

Liefde is elkaar ruimte geven en de individuele wensen aanmoedigen. Liefde is zoveel sterker als er naast een gezamenlijk doel ook respect, ruimte en aanmoediging is voor elkaars individuele wensen. De maand apart van elkaar was emotioneel de zwaarste tot dusver, maar we krijgen er beiden zo ongelofelijk veel voor terug: eindeloos respect en liefde

HOURS DAYS (300)	(24)	(48)	(72)	(96)	(120)	(144)	(168)	(192)	(216)	(240)	(264)	(288)	(312)	(336)	(360)	(384)	(408)	(432)	(456)	(480)	(504)	(528)	
DATE:	4/4	5/4	6/4	7/4	8/4	9/4	10/4	11/4	12/4	13/4	14/4	15/4	16/4	17/4	18/4	19/4	20/4	21/4	22/4	23/4	24/4	25/4	
LOCATION	15° 20' N 174° 00' W	17° 30' N 181° 00' W	10° 27' N 179° 00' W	5° 21' N 183° 18' W	8° 32' N 182° 32' W	6° 03' N 183° 16' W	3° 30' N 183° 14' W	3° 23' N 184° 11' W	5° 35' N 183° 47' W	2° 59' N 183° 22' W	2° 26' N 182° 26' W	1° 00' N 181° 00' W	1° 40' N 180° 00' W	3° 12' N 179° 00' W	5° 22' N 177° 25' W	7° 29' N 175° 29' W	9° 45' N 173° 45' W	11° 03' N 171° 03' W	12° 48' N 168° 48' W	15° 00' N 165° 00' W	16° 30' N 161° 30' W	17° 45' N 157° 45' W	18° 45' N 153° 45' W
MILES	62.37 62.23	127 108.7	280.3 103.3	366.7 86.4	470.6 103.9	559.3 88.7	676 116.7	766 90.1	853.3 92.2	934.5 76.2	997.9 63.4	1061 65.7	1141 80	1204 63	1279 75	1360 81	1424 64	1505 80	1565 61	1640 105	1714 105.4	1792 104.5	1872 60.6
M/H	2.8 2.3	3.7 4.5	3.9 4.3	3.8 3.5	3.9 4.3	3.9 3.7	4 4.9	3.9 3.8	3.9 3.8	3.9 3.2	3.8 2.6	3.7 2.6	3.6 3.3	3.5 2.6	3.5 3.1	3.5 3.4	3.4 2.6	3.5 3.4	3.4 2.3	3.4 4.3	3.5 4.4	3.4 2.5	
WATER	887 68	887 68	94 29	107 13	118 11	129 11	143 14	154 11	168 14	193 25	211 18	227 16	248 11	255 17	268 13	286 18	305 19	322 17	?	418 ?	435 ?	449 14	
METER DRL	379 21	375 4	370 5	370 0	363 7	360 3	300 0	306 14	341 5	195 148	158 86	136 21	121 15	115 6	94 21	78 16	?	?	?	?	?	?	?
DRL HOURS	440.6 ?	441.5 1.8	440.6 2.1	0	441.9 4.3	441.6 1.7	441.6 0	442.1 8.5	442.7 2.6	443.2 23.5	446.3 20.3	448.0 11.5	448.2 82	448.8 1.6	449.4 11.6	4410.6 3.2	4529 18.5	4541.2 12.6	4550.7 17	4563 10	4587 ?	4586	
HOEVEEL V. TUIG	20 visib.	11 visib.	1 (2h)	0	0	0	2	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
HOEVEEL SEAL	0	0	0	0	0	0	0	DF	0	0	0	0	0	6W	DF	DF	0	0	0	0	0	0	SP DF
KOOK BEURT	D	Z	M	D	Z	M	D	Z	M	D	Z	M	D	Z	M	D	Z	M	D	Z	M	D	Z
NICHTWACH.	5.00 9.00	5.00 9.00	5.00 9.00	4.00 9.00	6.00 10.00	5.00 6.00	3.00 5.00	W 4.00 5.00	5.00 11.00	0	0	0	3.00 10.00	0	0	0	6.00 11.00	5.00 6.00	x	5.30 8.00	0	0	0
+ uur gym	✓	✓	1/2	✓	x	✓	1/2	x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	x	x	✓	x	x	x	x	x
SAIL SWHALE	✓	✓	x	✓	x	✓	x	x	x	x	x	✓	✓	✓	✓	x	✓	x	x	x	x	x	x
ORIG BCEL.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	x
BLOG SUR.	x	x	x	x	x	x	x	✓	x	✓	x	x	x	x	x	x	✓	✓	x	x	✓	x	x
LEZEN	I R	x x	x x	x x	x x	✓ x	x x	x x	✓ x	✓ x	✓ x	✓ x	✓ x	✓ x	✓ x	x x	x x	✓ x	✓ x	x x	x x	x x	x x
OVERIG	prose of gym	20% navig.	Swain Swain ek	nie mijn ek	wat re's schier Schuimden	0.bericht vered.ing	Boek w. 7.6.11	nee dag muren	to Dial gaven more en ca 0.11.11 6.50 2.11.11	1/2 danken 4.21 wacht!	Equator 9.06 (11.11.11)	1 puff mum	30m en 5.11!	regen d.wind	met vult w. navig. m!	ELANDEN 2.00 11.11 09.00 11.11	leut	leut				Amur Cabrado 11.11	

VERTICALEN
3/4, 18 00

Noten
26/4 : 1845 PST.
6yd ventoren
19.45 Notenthor

bericht Olivier!